

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, január 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Vándorló milliók.
- A képviselőház ülése.
- Az államcsődöt számvevőségek és a megyék.
- Lányayék nem válnak.
- A nyári színház bére.
- Aradmegye közigazgatása.
- A Nemzeti Színház szenzációja.
- Arad az iskolaszéki utasítás ellen.
- Hélet Petróné fölött.
- A hirdetési tábla.
- A város szerződésel.
- Megrágalmazott vasuti főtisztviselő.
- Egy kórház botránya.
- Zenekörzet a Baross-parkban.
- Négy órás közgyűlés.
- Tárcs: Meglepetés. Irta: John Muray.
- Regény-Csarnok: A távollevő. Irta: Montégut Maurice.

Vándorló milliók.

Arad, január 14

Az Aradvidéki Iparegyesület néhány adatot akar gyűjteni azokról a mulasztásokról, a melyeket Aradon a magyar ipar ellen, részint tudatosan, részint öntudatlanul elkövetnek. Ki akarja mutatni a külföldi, és természetesen, első sorban az ausztriai árucikkek mennyiségét, a melyet évente Aradra hoznak. Nem mondjuk, hogy magában véve kész bűn, ha valaki nem magyar iparterméket vesz. Akkor nem volna Magyarországon ártatlan ember. Hanem olyan esetekben, a midőn a szükséges árut magyar gyártmányban, s talán ép oly olcsón, utánajárás nélkül, meglehetne kapni, akkor, tekintetes hazafiak, bűn.

Az ország bünlajtsroma készen van. Közreadta a statisztikai hivatal, a külkereskedelmi forgalomról szóló számok képeben.

Ezeknek a számoknak szava a legnagyobb mértékben elszomorító. Mindenestre érdemes arra, hogy ne csak a statisztika számtömkelegében buvárkodó tudósok, nemzetgazdák és politikusok kis serege vegyen róla tudomást, hanem az egész magyar társadalom, az egész nemzet.

Sötét árnyat vetnek e számok a hazai ipar pártolásának mai mértékére.

„Pártoljuk a hazai ipart!” Régi jelszó. Hangzik unos-untalan minden felé. El minden ajkon. Már szinte el van koptatva; de még mindig üres jelszó maradt. Hangzatos frázis, melyet nem váltott fel a magyar társadalom a tettek, a cselekvés csengő ércére. Nem váltották fel még azok a „szájhonfiak” sem, akik „saját külön” cégjüknek vindikálják a hazafiságot.

Ha az a sok szó és irás, mely a magyar ipar pártolása érdekében már évek hosszú során át felhangzott, csak felében változik át tette: ezek a számok nem mutatnának ilyen szomorú, majdnem kétségbeesztő képet.

A külkereskedelmi statisztikai évkönyvnek — ugyszólván — összes ipari adatai megdöbbenők.

Nem öleljük fel most az egészet, csak egyes részleteit. Bár ez adatok egymagukban is eléggé tanulságosak és talán elégségesek is arra, hogy a helyzet így tovább nem maradhat, hogy tennünk kell

valamit, — államnak úgy, mint társadalomnak — mert különben sorsunk az anyagi pusztulás tönkje leend.

De szóljanak maguk a számok. Csupán a tulnyomó részben fényűzési cikkek beözlésének adatait szólatatjuk meg. Izeletül ez is unos-untig elég. Hát még ha a felső és fehérnemű ruházati, továbbá a háztartási cikkek stb. forgalmát ismertetőnk? Valóban a szégyen pirjának kellene fellángolni arcunkon!

Kiadtunk a múlt évben külföldre:

	koronát
Szalagokért	6.321.000
csipkékért és himzésekkért	9.565.120
mellfüzőkért	712.200
szőnyegekért	2.931.235
női kalapokért	4.304.900
férfi kalapokért	8.507.260
kész női ruhákért	18.126.390
művirágokért	2.154.000
disztollakért	1.081.675
pokrécokért	1.018.215
bőrkezyükért	2.772.700
bőröndökért	888.835
virághagymákért	253.400
butorokért	10.038.364
gyertyáért	3.115.000
szappanért	3.517.297
töltényekért és gyújtókért	2.145.947
illatszerekért	1.109.000
csillárokért	257.355
porcellánárukért	5.895.600
majolikaárukért	358.500
vaskályhákért	570.720
nyakkendőkért	3.387.125
klisékért	464.000

TÁRCSA

Meglepetés.

Irta: John Muray.

Bill a hivatásánál fogva betörő volt — szorgalmas, céltudatos és ügyes. Másként a társa, Jim, aki igazi gentleman volt. Azért gyakran elkísérte Billt a vállalkozásaiban, tanácsokat osztogatott neki bizonyos helyekre és csalafintaságokra vonatkozólag, amelyek miatt szövetségese igen nagyra becsülte.

Jim elegáns öltönyben, magas, fehér gallérral neki támaszkodott egy szalmarakásnak a szoba egyik sarkában és szivarozott. Bill hanyagul ült egy háromlábú széken és pöfékelt fekete porcellán pipájából. Hirtelen rácsapott a térdére és felugrott.

— Jim, így szól lassan és kifejezésteljesen. Jim, a tőkénknak hamarosan vége. Nincs semmi gondolatod, amellyel helyre üthetnénk a csorbát?

Jim hátradől, félig lehunyta a szemét és néhány percig úgy maradt, mélyen elmerülve a gondolataiba.

— Délutáni bolyongásaim közben, szolt végre, szép ültetvények között megláttam egy palotaszzerű házat. Azonnal tisztában voltam vele, hogy ezen a helyen lelnék valamit.

— Ki a tulajdonos?

— Egy Baukum nevű nyugalomba vonult kereskedő.

— Van családja? tudakolta Bill.

— Nincs. Csak annyit tudhattam meg, hogy félhétkor ebédel.

— Jól van, szolt Bill s a kezét dörzsölgette; korán fekszik le?

— Ezt megtudakolni már nem tartottam érdemesnek.

— Nem tudad meg, hogy mikor fekszik le? Oh, Jim, én restelkedem miattad.

— Ha megengeded, hogy kifejtsem tervemet, talán több jogod lesz a bírálatra, jegyezte meg Jim gögösen.

— Én azt tanácsolom, hogy látogassuk meg ezt az urat fél nyolckor.

— Fél nyolckor? Oh, Istenem?

Am nem a jelenlegi öltözékünkben megyünk oda.

Jim letette a kezét.

— Utitáskámban elhoztam a szükséges felszerelést.

Felnyitotta a táskát és két rendőrségi egyenruhát vett ki belőle. Bill tágra meredt szemekkel óámuit az öltönyökre.

— Emez a te számodra van, amaz, a biztos egyenruha, az enyém. Most hallgass ide. Félnyolckor beállítunk mr. Baukum házába. Remélem, hogy az ebédidőben leljük őt. Ráütök a vállára, s kijelentem, hogy tekintse magát

elfogottnak. O elfogatási parancsot kér. Én előmutatom ezt neki.

Jim kivett a zsebéből egy jól utánzott elfogatási parancsot.

O őrjöngeni és tombolni fog természetesen és megkísérli a menekülést, de én téged állítalak oda őrnek és te megakadályozod abban, hogy elhagyja a szobát, mialatt én házkutatást tartok. A cselédséget mind egy szobába gyűjtöm s rájuk zárom az ajtót. Ezután fogom a zsákomat és megtöltöm mindazzal, a mit csak félig-meddig hasznosnak tartok. Nos, mit szolsz a tervemhez? Vajjon növeli-e majd tőkénket, Bill?

Bill megvakarta a fejét, még nem hatott be egészen a tervbe.

— Egy óra múlva indulunk. Ezalatt én majd írok néhány levelet, te meg próbáld meg az egyenruhát, szolt Jim, felemelkedett fekhelyéről, újabb szivarra gyújtott és a szomszédos szobába ment. Bill félig elfojtott kacajt hallatott, amikor felpróbálta a rendőruniformist. Egy órával később már utnak indult a két jómadár Baukumnak a külvárosban levő lakóháza felé.

Jim pontban félnyolckor becsöngetett a kapun. A szolga meghátrált a csodálkozástól, amikor a biztost s a rendört meglátta.

— Majd értesitem Baukum urat az önök ittlétéről, így szolt.

	koronát
íróllakért	283 040
zongorákért	1.216,020
órákért	5.080,140
gyermekjátékszerekért	4 562,625
nap- és esernyőkért	3 119,144
könyvekért	6.725 100
hírlapokért	2.547,900

E hivatalos, tehát hiteles számadatok láttára lehetetlen, hogy megdöbbenés moraja ne zugjon végig a magyar társadalmon.

Hát annyira boldog, annyira gazdag nemzet vagyunk mi, hogy egy évben a milliónak e hosszú legióját juttathatjuk a külföld zsebébe csupán luxus tárgyakért?

Idehaza a munkáskezek százezrei vannak munkanélkül, nyomor, inség mindenfelé, a kivándorlás ijesztő mértékben nő — és mi a külföld munkájának produktumaiért fizetünk évenként milliókra menő tributumot?

Hát vajjon magyar munkáskezek nem tudnák e luxus-cikkeket vagy legalább azok tulnyomó részét idehaza előállítani, hogy legalább — ha már egyelőre az anyag ára külföldre megy is — legalább a munkadíj maradjon itt benn a házában?

Női kalapokért több mint 4 milliót, kész női ruhákért 18 milliót, mellfűzőkért, müvirágokért 2 milliót, csipkéért és himzékekért 9 és fél milliót, nyakkendőkért több milliót adunk a külföldnek: vajjon nem tarthatnók e horribilis összegeknek legalább felét idehaza? Hány ezer, meg ezer szegény nőnek nyujtana e cikkek itthon való készítése tisztességes, biztos és állandó keresetet? Hány ezer meg ezer családban lehetne e révén a nő nemcsak fogyasztó, de szerző is?

Butoriparunk a fejlődés magas fokán. E tekintetben kiálljuk a versenyt a külföld bármely államával. Mi szükség van tehát arra, hogy butorokért évenként több mint 10 millióval adozunk a külföldnek?

Hát nem kell így elszegényednünk, elpusztulnunk anyagilag? Es anyagilag tönkre ment nemzet vajjon álmódozhatik-e politikai függetlenségéről?

K.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 14

Röviden végeztek ma a be- és kivándorlási javaslatokhoz tartozó utolsó javaslattal: a határrendőrségről szólóval. Annál tovább tartott a tengerszemvita, a melyben az oroszlanrészt Visontai vette ki magának. Kimutatta, hogy az ítélet igazságtalan. Élénk mozgolódást idézett elő Visontainak az a vádja, hogy a javaslat melléklete hamis, mert a német: „Protokoll zu stellen“ „jegyzőkönyvbe vétetni“-vel van lefordítva.

Tény az, hogy a tengerszemet elvesztettük, de arról csak az 1894-iki törvényhozás tehet, a mely egy választott bíróságba szó nélkül belement. Fájdalom, ezen változtatni sem lehet többé.

A karzaton egy monstre küldöttség jelent meg, a mely ellepte az egész másodemeleti karzaton és a mely Bácskából jött fel a zentai hid érdekében.

Holnap ülés nem lesz és így Széll miniszterelnök pénteken nyilatkozik a kiegyezésről.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök az ülést fél 11 órakor megnyitja és bemutatja az irományokat. A Ház harmadszori olvasásban is elfogadja az utlevélügyről és a három új csendőrkörület felállításáról szóló törvényjavaslatokat.

(A határrendőrség.)

Hammersberg László előadó elfogadásra ajánlja a határrendőrségről szóló törvényjavaslatot, mint a mely a be- és kivándorlási javaslat kiegészítőjeként szolgál.

Trubinyi János a néppárt nevében elfogadja a javaslatot. Csak azt kérdi, hogy ezt a határrendőrséget polgári, vagy katonai uton szervezik-e? Az utóbbi esetben a feketesárga jelvények mellőzését kéri, nehogy az önálló független Magyarország jellege veszélyeztetve legyen. (Helyeslés a szélibalon.)

Bornemissza Lajos rövid megjegyzése után a határrendőrség szigorú felügyelete tárgyában. Elnök a vitát bezárta.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ez esetben sincs katonai szervezetet adni a határrendőrségnek, az egészen a polgári organizmus lesz polgári, illetve közigazgatási és bírósági fennhatóság alatt. (Élénk helyeslés.) A mi Bornemissza kérését illeti, arra nézve a gyakorlat alapján fog intézkedni. A határrend-

font önnök és ötszáz a rendőrnek? Megfelelné ez, biztos ur?

— Nem tehetem. Nem éri meg a veszedelmeit.

— Tehát kétezer önnök — vagy három-ezer önnök és egyezer a rendőrnek. E feltételek mellett tehát, így szól, a mikor Jim bölintott s ő számlálta a bankjegyeket, ön hajlandó azt a hirt vinni Scotland Yardba, hogy eltüntem huszonnégy órával az önnök érkezése előtt?

— Igen, szól Jim.

— Jó éjt kívánok, szólta Baukum még és egy perccel később a biztos is, a redőr is künn volt és megdöbbenve néztek egymásra.

— No, szól Jim, megtörve a csendet, alig tudok magamhoz térni meglepetésemből.

— Vajjon miért tette? sugta Bill.

Néhány nappal később megtudták. Az egész várest meglepte a hír, hogy Baukum, a nagyrebecsült kereskedő, megszökött az általa képviselt cégnek jeletékeny összegével.

— Most már érted, szólta Jim, amikor a finom ebédnél megbeszéltek az esetet, miért volt Baukum oly bőkezű?

Bill pezsgőt rendelt.

őrség Pozsonytól Fiuméig fog szolgálatot teljesíteni; kéri a javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés.)

A javaslatot ezután általánosságban és minden vita nélkül részleteiben is elfogadták.

(A tengerszem.)

Szivák Imre a tengerszemnek odaitélése következtében beállott újabb határvonal megállapítására vonatkozó törvényjavaslatot elfogadásra ajánlotta. Előadja, hogy a választott bíróság iránt maga a Ház hozott határozatot. A döntés nemzetközi jog és szokások alapján történt és bármily tájadalmasan esik is az ítélet, nem marad egyéb hátra, mint azt respektálva a jelen javaslatot elfogadni.

Visontai Soma a döntést rosszakaratúnak és igazságtalannak tartja és az a meggyőződése, hogy a bíróság hatáskörét túllépte. A politikai felelősség szempontjából is bírálja a javaslatot. Utal arra a hátrányra, a mely az ítélethozatal által az ország területi épségét éri. Az ítélethozatal egy törvényhozói könnyelműségnek a következménye, mert egy nemzetközi választott bíróságba belement és belenyugodott. Az igazságügyi bizottság jelentése a vitás dolog tekintetében nyers valóságokat tartalmaz. Újból kifogásolja azt, hogy a választott bíróságban nem a budapesti kuria tagja vett részt. A javaslat melléklete hamis. (Halljuk! Halljuk! a szélibalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Mi hamis?

Visontai: Az ítélet egy része. Felolvassa a szöveget.

Széll miniszterelnök: Ez gyanusítás!

Visontai: Senkitsem gyanusítok. Tovább olvassa a szöveget.

Felkiáltások: Hol a hamisság?

Széll miniszterelnök: Majd felelek én erre, csak tessék hagyni! Semmi hamisságot nem látok.

Visontai: Senkit sem vádlok!

Széll: De igen!

Kubik: Nem!

Széll: Igen!

Visontai Soma végül határozati javaslatot nyújt be, a melyben utasítani kéri a miniszterelnököt, hogy a nemzetközi ítélet eredeti szövegét és az összes perbeszédet és anyagot nyujtsa be, hogy ezek alapján a Ház újból tárgyaljon és újból kiadhassa a javaslatot az igazságügyi bizottságnak. (Helyeslés a szélibalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök mindenekelőtt utal arra, hogy bárhol a világon, a hol a törvényhozás határozza el egy választott bíróság kiküldetését, akkor a törvényhozás mindig respektálja a bíróság döntését. Ezután határozottan megcáfolja Visontai azon állítását, mintha itt valami valótlanosság, vagy hamisság volna a javaslat bármely mellékletében. Még ha elfogadná is, hogy e y kifejezés téves, az legfeljebb fordítási hiba volna. De még ez sincs, mert csak egy nálunk nem ismert német kifejezésről van szó, a melyet hiven adtak vissza a fordítóknak.

Visontai: A hivatalos lapban másként van!

Széll miniszterelnök: Ott csak a szó más, az értelem ugyanaz. Egyébként visszautasítja azt a feltevést, mintha az osztrákok, vagy a lengyelek újabb területi követeléssel állbatnának elő. Elismeréssel említi fel különben Visontainak azt a követelését, hogy az újabb követeléssel szemben biztosítsuk magunkat. Ő (Széll) épen Visontai felszólalására fordult az osztrák kormányhoz, hogy adjon kötelező nyilatkozatot minden egyéb követelés megszüntetése iránt. Körber ezt az osztrák állam nevében meg is adta. (Élénk helyeslés.) Visontai javaslatát nem fogadja el, mert helytelennek tartaná a tárgyalás felbeszakitását és mert a további adatok beszerzése felesleges. Kéri a jelen javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Visontainak személyes kérdésben történt felszólalása után

Rátkay László: Attól tart, hogy Ausztria Körbernek minden nyilatkozata dacára is újabb területi követelésekkel fog előállítani. Hogy ez meg ne történhessék, a jelen javaslatot addig nem szabad szentesíteni, a míg Ausztria parlamentáris uton ki nem mondja, hogy több területi követelést nem támaszt.

Széll Kálmán miniszterelnök: Rátkay feltevését képtelenségnek tartja. A nemzetközi jog gyakorlati alkalmazása és minden jogszabály kizárja azt, hogy elleünk újabb komoly követelésekkel előállhassanak. De ha Ausztria követel-

A szalon ajtaja éppen egy irányban volt az előcsarnokkal. Amikor az inas kinyitotta az ajtót és bevitte a hirt, csudálatos látvány tárult eléjük. Baukum elsápadt, a szeme félelmet árukt el s a toll kiesett a kezéből. Félig felemelkedett a székekben, újra visszahanyatlott s megdörzsölte a homlokát.

— Vezesd be őket, szólta végre. Vezesd be őket. Vártam rájuk.

— Mi az? sugta Bill.

— Vár ránk, szólta Jim. Légy elkészülve, sugta Billnek, amikor Baukum elé lépett.

— Vigasztalan vagyok, uram, szólta a legudvariasabb hangon, de kénytelen vagyok letartóztatni önt.

— Igen, felelte Baukum; teljesen értem. Önök Scotland Yardból jönnek, nemde?

— Igen, szólta Jim.

Bill felsóhajtott. A bátorsága alábbhagyott.

— Mi történnék, szólta Baukum és reszketett a rémülettől, ha ön visszatérne Scotland Yardba s azt mondaná, hogy megszökötem? Huszonnégy órával azelőtt, hogy önnök jöttek?

Jim egy pillanatig hallgatott. A kérdés meglepte. Bill ott sóhajtozott mögötte.

— Ami bennünket illet, semmisem törtenék, felelt Jim végre.

— Nos hát, hogy tisztában legyünk, szólta Baukum, mit kérne, hogy ezt megtegye? Ezer

is, az reánk nézve irrelevans. A jelen ítéletet respektálniok kell nekik is. A hatályát ami közjogunk szabja meg és ha beicikelyezzük, mi a törvény alapján álunk.

Elnök a vitát bezárta.

Szivák Imre előadó némi megjegyzése után az elnök 20 képviselő kérésére névszerinti szavazást rendel el és az ülést felfüggeszti.

Szünet után általánosságban a Ház a javaslatot elfogadja és Visontai határozati javaslatát szavazat ellenében elvetette.

Szóll Kálmán miniszterelnök indítványára a Ház kimondta, hogy holnap nem tart ülést, pénteken a cukoradóról szóló javaslatokat tárgyalják.

(A krajcáros ujságok.)

Szederkényi Nándor a vidéki krajcáros ujságok elárúsítása körül tapasztalt visszaélések ügyében interpellálta a miniszterelnököt.

Szóll Kálmán miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a visszaéléseket vizsgálat tárgyává teszik s ezeket orvosolni fogják.

A Ház a választ tudomásul vette.

A nagymartoni választás. Sopronmegye központi választmánya ma ülést tartott, melyen a nagymartoni képviselőválasztás napját január 27-re tűzték ki. Dégen Gusztáv örökere eddig csak egy jelölt van: Bauer Mihály szabadalvüparti.

Lónyayék nem válnak.

(Beszélgetés Lónyay gróf anyjával.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

A Lónyay Elemér gróf válásáról egyes bácsi lapok révén elterjedt hírek bármilyen pozitív adatokat soroltak fel, nem felelnek meg a valóságnak. Ma nemcsak a cáfolat jelent meg, hanem a gróf nyilatkozata is, amelyben a hamis hír szerzőjét kutatja.

A félhivatalos Bud. Tud. a következőket jelenti:

Lónyay Elemér gróf az éj folyamán sürgöny útján megbizta Fejérváthy Kálmán dr. ügyvédet, aki a grófi pár budapesti kizárólagos jogtanácsosa, hogy kutassa ki a grófi párról terjesztett hír szerzőjét, mert határozott szándéka, hogy ellene haladéktalanul pert indít.

Cáfolata a válásról szóló híreknek az az érdekes beszélgetés is, amelyet egy pozsonyi ujságíró folytatott Lónyay Elemér gróf anyjával, szül. Pázmándy Vilmával, aki Pozsonyban, a Szilágyi-utca 12. szám alatt lakik.

Az ujságíró a beszélgetést így írja le:

— Tudom, mit akar — e szavakkal fogadott. Ugyebár azért jött, hogy beszéljek a fiamról, meg a menyemről. Mi baja az ujságoknak, hogy oly gyakran foglalkoznak a fiammal, mintha király lenne — vagy betörő. Mért nem irnak inkább a szász trónörököséről? Ez érdekes és pikáns história. A fiam már számtalanszor kérte az ujságíró ismerőseit, hogy ne foglalkozzanak annyit vele, mert végre is arra kényszerítik, hogy a külföldre menjen lakni. Azt írják most, hogy fiamnak csak 30,000 korona évi jövedelme van. Nem nevetséges beszéd ez. Fiam vagyoni helyzete még soha nem volt oly kedvező, mint most.

A trónörökös né szerelemből ment a fiamhoz, tudta, hogy a frigy, amit a fiammal kötött, a sirig tart. Ennek tudatában van most is, és csak olyan boldog házasságban él a fiammal, mint az esküvő után. Oly nagyon szereti fiamat! Ha hébe-hóba lerándult hozzám Bécsből Lónyay gróf, a grófné naponta háromszor is táviratoz nekik, hívja vissza, haza. Mióta megnősült Elemér, felesége egészen elvonja őt tőlünk.

Érthetetlen előttem, hogyan pattant ki ez a hazug szenzáció. Lehet, onnan eredt, hogy a

fiam két nappal hamarabb távozott el San-Remóból, mint Stefánia. Ennek az az oka, hogy Elemér odalenn ismét megkapta a maláriát, melyben először attasé-korában szenvedett. Az orvos légváltozást ajánlott neki, s ezért ment Lónyay gróf egyedül San-Remóból Cap-Martinba. Stefánia két nap mulva utazott utána s most Cap-Martinban együtt vannak.

Tegnap mindkettőjüktől kaptam levelet.

Fiam levele így szól: Édes mama! Kissé betegeskedem, nem mehetek az utcára s ezért azt a parancsodat, hogy a Rivieráról egy óraláncot hozzak neked, nem teljesíthetem. Mihelyt jobban leszek, küldöm a láncot. Stefánia jól érzi magát. Üdvözlö téged, egyébként itt az ő levele is.

Stefánia egy vizitkártyán irt, melyet a levélhez mellékel. Megköszöni, amiért egy pozsonyi képeslevelezőlapot küldtem neki s ezt írja:

„Látszik az anizkártyán, hogy Pozsonyból származik. Elég csunya hozzá!”

— Nos, így váltak el Lónyay gróf és Stefánia. Ez a legújabb főrangú házassági botrány! Gyermekeim boldogok és szeretik egymást, de a világ, úgy látszik, irigylit ezt tőlük. Valahány levelet kaptam az utóbbi napokban Stefániától, mind tele van szerelemmel és odaadással a fiam iránt. Ezt a házasságot ember fel nem bontja — csak a halál.

— Kérem uraim — e szavakkal fejezte be beszélgetésünket a matróna, — ne csináljanak a fiamból regényhőst, mert erre, hál' istennek, nincsen képessége.

A mint újabb távirat jelenti, Lónyay Elemér gróf egy párisi hírlapírónak kijelentette, hogy a róla terjesztelt minősíthetetlen hírek nemcsak meglepték, de valósággal felhőszülettek. Fogalma sincs róla, hogy miként keletkezettek e hírek. Reméli, hogy a bíróság kideríti a rágalom forrását és terjesztésének célját.

Stefánia egy másik ujságírónak a magánéletéről terjesztett hazug híreken való megbotránkoztatását fejezte ki.

TAVIRATOK.

A transzváli háboru költségei.

Johannesburg, január 14. Chamberlain garmatügyi miniszter és a nagy bányák igazgatói között megegyezés jött létre a pénzügyi helyzet rendezésére nézve. E szerint Transzválnak a háboru költségeihez való hozzájárulását 30 millió font sterlingre emelik, viszont az angol kormány 30 millió kölcsonnt garantál a transzváli és oranjei közmunkák végrehajtására. E munkák végrehajtására nézve is megállapodás jött létre.

A kínai hadi kárpótlás.

Washington, január 14. Kínának arra a kijelentésére, hogy a mostani viszonyok között képtelen a kártérítési összeget arányban kifizetni, az Egyesült-Államok pekingi követe kormányához intézett jelentésében megjegyzi, hogy Kína arra az esetre, ha a hatalmasságok követelésükhöz ragaszkodnak, azt kívánja, hogy a behozatali vámokat arányban szedhesse, a mi Kína bevételeit megkétszerezné. Hay külügyminiszter erre azt válaszolta, hogy az Egyesült-Államok a maguk részéről hozzájárulnak a kártérítésnek ezüstben való kifizetéséhez, tehát rájuk nézve tárgytalan Kína javaslata, a mely az amerikai kivitt kereskedelmét nagyon károsítaná. A többi hatalmasság képviselői különféle más javaslatokat tettek. Anglia például azt ajánlja, hogy a kártérítési összeg egyes részleteit szállítsák le az által, hogy az egész kártérítés kifizetésére szabott 40 évi határidőt hosszabbítsák meg.

Az államosított számvevőségek és a megyék.

(Csanádmegye közigazgatásából.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, január 14.

Immár elseje óta vannak az állam kezeleése alatt a volt megyei pénztárak és számvevőségek s ez a legújabb államosítás már érdekes vitára és döntésre adott alkalmat csanádmegye közigazgatási bizottságában, az irányban, hogy az államosított számvevőség milyen viszonyban van a megyével.

Az ülést Meskó Sándor dr. főispán nyitotta meg, bejelentve, hogy az új ügyviteli szabályzat a közigazgatási bizottságot sem hagyta érintetlenül. Eddig a bizottság tagjai az előadó javaslatával párhuzamosan, vagy az ügyek mivoltának megismerése után indítványokat tehettek. A jövőben ez nem így lesz. Aki indítványozni akar, jelentse be a főispánnál. Mert így állitolog egyszerűbb lesz a közigazgatás.

Návay Lajos dr. alispán a közigazgatás állapotáról szóló jelentésében is nagyobbára az új ügyviteli szabályzattal foglalkozott. A vármegye fő- és árvapénztárát átadták s a két pénztár teljes átadása 3 délutánt vett igénybe. Ez a rövid idő azt bizonyítja, hogy a vármegye pénztári ügyvitele minden tekintetben helyes volt. Az új ügyviteli szabályzat egyébként az egész vonalon életbe lépett január 1-én. A gyakorlati értékéről még most nem mond véleményt, de annyit ki kell jelentenie, hogy gyorsabb haladás vagy intézkedés csak a szabályzat rovására érhető el. Különös nehézséget okoz az elvitt számvevőség, amelynek a munkaköre nincs precizirozva s nem lehet tudni, hogy mit tartozik elvégezni.

Justh Gyula a jelentéshez szólva kijelenti, hogy e tekintetben nincs változás. A számvevő csak helyiséget változtatott, de a törvény intenciója szerint a számvevő továbbra is az alispán fenhatósága alatt marad. (André László kir. pénzügyigazgató tagadólág rázza a fejét.)

Justh Gyula: Ha a pénzügyigazgató ur más nézetben van, akkor határozatot provokállok s indítványozom, mondja ki a bizottság, hogy a számvevő az alispán által hozzáutalt ügyeket köteles elintézni, véleményt adni, határozati javaslatokat készíteni s azt a bizottságban előadni. Indítványozom továbbá, hogy a személyzetssaporitással járó kiadások fedezését a bizottság az államtól kérje.

A bizottság Justh Gyulának mindkét indítványát elfogadta s az alispán jelentését tudomásul vette.

Ezután a közigazgatási bizottság albizottságait alakították meg a következőképen:

Fegyelmi választmány: André László, Groó Vilmos, Szentes Vidor, Justh Gyula, pótagok: id. Nágel Vilmos, Mikes Gyula, Tókey Jenő.

Gyámi felelőviteleti küldöttség: A főispán kinevezi Hász Antalt és Lonovics Gyulát rendes Justh Gyulát pedig pótagnak; választottak: Szentes Vidor, Návay Tamás rendes tagok, Vendel János dr. pótag.

Pótadó felszólamlási-bizottság: Szentes Vidor, Kristóffy János, Návay Tamás, id. Nágel Vilmos.

Erdészeti albizottság: Tókey Jenő, Szentes Vidor.

Erdészeti másodfoku bíráló-bizottság: Návay Géza, Hász Antal, id. Nágel Vilmos, Vertán Etele; pótagok: Lonovics Gyula, Csécsi Miklós dr.

Munkásügyi albizottság: Justh Gyula, Lonovics Gyula, Hász Antal, Návay Tamás, pótagok: Vertán Etele, Szentes Vidor, id. Nágel Vilmos.

Tanítói nyugdíjválasztmány: Szentes Vidor, Farkas László.

Választások után a rendes havi jelentések következtek.

A nyári színház bére.

(Vita a közgyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Zilahy Gyula szinigazgatónak a nyári színház bérének elengedésére vonatkozó kérelme heves vitát ígért a mai közgyűlésre s erre való várakozással a városatyák tekintélyes számban vonultak be a városháza dísztermébe. Feketéllett a karzat is, amely szokatlanul látogatott volt a mai közgyűlés alatt.

A nyári színház bérkérdése a sorrend végén szerepelt, Müller Károly indítványára azonban vagy husz sorrendi ponttal előbbre hozták, hogy ennek kedvéért ne kelljen végig ülni az egész közgyűlést. Varjassy Lajos h. polgármester terjesztette elő a tanács véleményét s ennek nyomában aztán megindult a felszólalások áradata. Végtelen hosszúra nyult a vita, a szónokok vetélkedtek a sorrendért s eközben éles incidens keletkezett az elnök és egy felszólalni akaró bizottsági tag között.

A másfél óráig tartó vitának vége az lett, hogy a bér elengedése helyett halasztást adtak a szinigazgatónak a folyó év október elsejéig. A vita lefolyásáról az alábbi tudósítás szól:

Varjassy Lajos polgármester-helyettes terjesztette a közgyűlés elé a nyári színház bérének ügyét. Ismertette Zilahy Gyula kérelmét, majd a tanácsnak erre vonatkozó javaslatát, mely három részből áll s a következőket foglalja magában:

Adjon a közgyűlés halasztást a szinigazgatónak a már eddig esedékessé vált és a folyó évben lejáró bérösszegek kifizetésére 1903. október 1-ig.

Az 1904. és 1905. évekre járó bérösszeg fizetése alól mentessék fel a szinigazgatót.

Ezek ellenében köteles lesz tűrni a direktor, hogy a városban mag a folyó év nyarán tarthassanak előadásokat a népszerű és orfeum társulatok.

Steiner Jakab volt az első, aki a tanács javaslata ellen szólt. Szerinte a kérvény már csak azért is elutasítandó, mert a szabályok szerint ugyanegy kérelmet a közgyűlés elé hozni három hónapon belül nem lehet. Megmagyarázták ugyan Steinernek, hogy ez a rendelkezés nem kérvényekre, hanem indítványokra vonatkozik, ez azonban nem érdekelte őt. Áttért azután a Baross-kioszk, a Probst-féle telek, a zabmagtár (ez a nyári színház épülete), a Mittelman-gyár és az Atzél-féle telek megvételének történetére, s miután Urbán Iván főispán a tárgyhöz való ragaszkodásra intette, befejezte felszólalását avval, hogy ezt az urat (értvén alatta a szinigazgatót) el kell utasítani kérelmével.

Schwartz Jenő dr. megoldást keresett a kettős érdek: a színház működésének biztosítása és a város pénzügyi egyensúlyának fenntartása között. Méltányolja a szinigazgató kérelmét, belátja, hogy nagy terhei vannak, hogy a nyári színház még súlyosabb teherként nehezedik rá, ennél fogva elfogadja a tanács javaslatát, beleegyezik a halasztásba, csak azt kívánja, hogy a szinigazgató nyújtson biztosítékot az október 1-i fizetési terminus betartására.

Tolnai János dr. a tanács javaslatának első részét készséggel elfogadja, a másodikra nézve, bármilyen nehéz is a város pénzügyi helyzete, azt tartja, hogy az igazgatót fel kell menteni az aréna bére alól. A nyári színházat a színészeti állandósításáért építették, de miután a színészeti viszonyok teljesen átalakultak, a szin-

ház fenntartása roppant sok pénzbe kerül, végül a közönség igénye is nagy és nincs arányban áldozatkészségével, — a városnak kötelessége támogatni a színházat. A javaslat harmadik részét, mely az orfeumokra vonatkozik, nem fogadja el, nem hajlandó azokat ide újból beereszteni.

Nemess Zsigmond dr. elismeri a Tolnai által mondottak igazságait, de ő nem színházi, hanem pénzügyi kérdésnek tekinti ezt a kérdést és ebből a szempontból szól hozzá. A tanács javaslatának csak az első részét fogadja el, nem tartja azonban helyesnek azt, hogy a törvényhatóság már most felmentse a szinigazgatót a jövő évi bér megfizetésétől, miután nincs kizárva az az eset, hogy jövőre már abban a helyzetben lesz, hogy a bért fizetheti. A halasztást megadja, a felmentésről majd akkor határozzon a közgyűlés, amikor a felmentés szól.

Edvi-Ilés László a bér elengedés kérdéséhez nem szól, tiltakozik azonban az ellen, hogy ennél a kérdésnél az orfeumok engedélyét becsempéssze a tanács. Ő minden polgártársa érdekét megvédi, s a vendéglősök sem kívánhatják meg, hogy a város felgyujtsa azt a házat, amelyet maga épített. Javasolja, hogy a tanács indítvány e része fölött térjen a közgyűlés napirendre.

Müller Károly foglalta el legmerekvebb álláspontot a kérelem teljesítésével szemben. Nem hajlandó az aréna bérének elengedni, mert Zilahy után jönni fognak majd a város többi bérlői is hasonló kérelemmel; ezek is ép olyan joggal kérhetnek elengedést, mint Zilahy, aki azért jött ide, hogy egy kis jövedelmet szerezzon magának. Tagadja, hogy kulturális célról volna itt szó, Zilahy nem kulturális célok, hanem a színészet terén próbál itt szerencsét. Hogy eddig nem tudott jövedelemre szert tenni, annak is ő maga az oka.

Avarfy Géza: Meg a szinügyi bizottság.

Müller Károly: És a szinügyi bizottság is. Szervezzon jobb társulatot a direktor, jobban fog menni a színház. Azért, mert Zilahy rossz szinigazgató nem enged újabb terheket rakni az adófizetők vállaira. Sok olyan gazdag urat lát a földszinti páholyokban, akik itt soha egy krajcár községi adót nem fizettek, miért nem segítik ezek a színházat s miért akarják ennek kedvéért újabb adóval megterhelni azt a külvárosi földmivest? A tanács javaslatának első pontját elfogadja, a többit nem.

Varjassy Lajos polgármester-helyettes a tanács álláspontját védelmezi, azt hiszi azonban, hogy a javaslat második és harmadik pontjának fenntartásához nem ragaszkodik a tanács. Adja meg a közgyűlés a halasztást, a többire nézve ne hozzon határozatot.

Általános helyeslés kísérte Varjassy tanácsos szavait s már ekkor előrelátható volt, hogy ez a nézet fog győzni a közgyűlésen. Meg is indultak a „szavazzunk” felkiáltások, Szalai Arnold dr. pedig egy ívet adott át a főispánnak, kérve azon a vita berekesztését.

Fényes Dezső még csendben tudta elmondani, hogy milyen előnyök járnak a tanács javaslat első részének elfogadása, második és harmadik pontjának elutasításával, az utána következő szónokokat azonban már nem akarta meghallgatni a közgyűlés.

Avarfy Ferenc és Simay István egyszerre állottak fel szólásra, s erre akkora zaj keletkezett a teremben, hogy az elnök maga is alig tudott szónozni. Simay István leült, Avarfy Ferenc pedig beszélni kezdett. A terem ezalatt zugott az „eláll” „szavazzunk” felkiáltásoktól s Avarfy beszédéből egy árva szót nem lehe-

tett kihallani. Hamarosan be is fejezte beszédét s mikor leült meglapsolták.

Felállott azonban Avarfy Géza s a zaj erre ismét kitört. Zugott a terem percekig s mikor az elnöki csengettyű egy kis csendet csinált, kijelentette a főispán, hogy hozzá huszonegy aláírással ellátott ívet nyújtottak át a vita befejezésére. Ennél fogva csak Simay Istvánt illette meg a szó, aki az ív átadása előtt már szólásra jelentkezett.

Avarfy Géza heves hangon tiltakozott a szólásszabadsága ilyen megszorítása ellen. Tizenhét éve foglal helyet a törvényhatóságban, de ilyen eljárásra példát nem tud. Követelte, hogy ha kétezeröttszáz korona adóját elfogadják, hallgassák is meg a szavát. Nem tudta, hogy Müllerék suttymban benyújtották az ívet.

Simay István elismeréssel szól Zilahy működéséről és dicséri az előadásokat. Azt indítványozza, hogy mentessék fel teljesen a bérfizetés alól.

Urbán Iván azután szavazásra tette fel a kérdést s a tanács javaslatának első részét egyhangulag elfogadta a közgyűlés. Ilyenformán tehát a nyári színház bérének megfizetése alól nem mentették fel az igazgatót, csupán fizetési halasztást adtak neki 1903. évi október hó elsejéig.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Angot, operetta. Szoyer Ilonka vendégfelleléttel. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Hoffmann meséi, opera. Szoyer Ilonka vendégfelleléttel. (Páros bérlet.)

Hoffmann meséi.

— Szoyer Ilonka harmadik vendégjátéka. —

Hoffmann meséit, s tüneményes álmát végigálmodtuk. Azt a csillogó, fantasztikus álmot, mely az ördög és a szerelem küzdelmében az idők végéig valóság marad.

Arad közönségének zenei nivójára világosan enged következtetni a mai zsúfolásig megtelt színház. Örömmel hallgatott a közönség opera-előadást s jutalma nem is maradt el, mert ez az a talaj, hol Szoyer Ilonka igazán otthon van, legbiztosabban mozog. Káprázatos hangja üde tisztasággal csengett, koloraturája biztos volt, s úgy a második felvonás hosszú baba-jelenetének, mint a harmadik haldoklásának nehéz szerepét a legnagyobb könnyedséggel énekelte, játszotta. A baba-jelenet után az orchesterből két gyönyörű csokrot nyújtottak fel neki.

Mellette kitűnően érvényesült Békéssy Gyula gyönyörű basszusa, valamint Bejczy tenorja is. Igazán pompás triász volt, mikor a harmadik felvonásban együtt énekeltek. Békéssy nagy tudással játszotta hármass szerepét, de Bejczynek nem győzzük eléggé hangoztatni, hogy igyekezzék simábban énekelni, ne dobja ki magából a hangokat. Igen jó és természetes volt Fűrédí mint Crespel, valamint Sarkadi hármass szerepében. Az előadás összhangját a többiek sem zavarták, a kiállítás pedig igazán fényes volt.

V. J.

* Bartók emlékezete az aradi színházban. Az Aradi Nemzeti Színház ma délután Bartók Lajos, a néhány héttel ezelőtt elhunyt költő emlékeztetőre tartott ifjúsági előadást. Bartók kiváló történelmi színművét, Kendi Margitot játszoták, ezt megelőzően pedig Kára Győző főgimnáziumi tanár szép, lendületes fölvételében méltatta a darabot és Bartók Lajos irodalmi működését. A fölvételt a lelkes ifjúság zajosn meglapsolta.

* Angot. Szoyer Ilonka hoinapi vendégfellelépése iránt épol nagy érdeklődés mutatkozik, mint eddigi szereplése iránt. Angot operettre a

társulat már régebben készült, úgy, hogy a vendégművész minden tekintetben tökéletes ensemblében fog felléphetni. A második felvonásban Szoyer Ilonka betétül Mulden híres stakato polkáját énekl, melyben fényes alkalmi nyilik remek koloraturáját csillogtathatni.

* **Az ötödik Szoyer-est.** Zilahy igazgató a bérlők iránti előzékenységből mindent elkövetett, hogy a Hoffman meséi rendes bérletben is mehessen. E célból ujjlag kért Mader operazigazgatótól halasztást Szoyer Ilonka részére. Mader Raoul sürgönyileg megadta a kért halasztást Szoyernek, és ennél fogva pénteken bérletben ismét fellép Szoyer a „Hoffman mesében“.

* **Alden Iza hangversenye.** Alden Iza operanékesnő hangversenyének, a melyet e hó 18 án, vasárnap délután öt órakor tart a Fehér Kereset szálló nagytermében, érdekes és vonzó műsora lapunk más helyén olvasható. A hangversenyre jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

Aradmegye közigazgatása.

(Az új pénzügyigazgató bemutatkozása. — Államsegély a petrisi iskolának. — Az új kézbesítési rend. — Egy kis Krivány-ügy. — Szabálytalanul kiadott ösztöndíj. — Albizottságok választása)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Az új közigazgatási rend szerint ma tartotta első ülését Aradmegye közigazgatási bizottsága. Az ülések napja a vármegyénél épen úgy, mint a városnál minden hónap hetedik napja, kivéve azokat a napokat, amelyekre ünnep vagy vasárnap esik. Ilyen eset fordult elő ebben a hónapban is: ma tartották meg az ülést, mert 7-re a görög keletieknek ünnepe esett.

Urbán Iván főispán elnökölt a közigazgatási bizottság ülésén, ő mutatta be a bizottságnak Farkas Győzöt, az aradi új pénzügyigazgatót, akinek működéséhez a tagok támogatását kérte. Farkas Győző megköszönte a főispánnak a bizalmat előlegező bemutatást s maga is kérte a bizottsági tagok jóakaratu segítségét pénzügyigazgatói működéséhez.

A szakeladók jelentéséből érdekesebb tartalmuak voltak a következők: Varjassy Árpád tanfelügyelő tudomására hozta a közigazgatási bizottságnak, hogy Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a petrisi iskolának 10550 korona államsegélyt utalványozott.

A megyei főügyészség a mai ülésen már nem tett jelentést munkásságáról. Az újrend szerint ugyanis a főügyészség félévénként tesz jelentést tevékenységéről a számonkérő széknek.

Bemutatták a közigazgatási bizottságnak a kézbesítésről szóló miniszteri rendeletet is, melyet megküldenek az összes járások főszolgabíráinak.

A Krivány-ügy egy maradéka is felszínre került a mai ülésen. Barb Efrem volt gyám-pénztári ellenőr folyamodott a közigazgatási bizottsághoz, hogy mentse fel őt ama vagyoni felelősség alól, amelyet a közigazgatási bizottság multkor gyűlésén mondott ki a Krivány-sikasztásokból kifolyólag. Ezt a vagyoni felelőséget kimondták a megye egy másik volt tisztviselője is, aki ennek elengedéseért egyenesen a törvényhatósághoz folyamodott. A közigazgatási bizottság erre vonatkozólag azt határozta, hogy a közgyűlésnek a két kérelem elutasítását javasolja.

Kiszenő község képviselőtestülete minden évben öt 200 koronát iskolai alapítványt szokott megszavazni. Az idén egy ilyen ösztöndíjat szabálytalanul adtak ki egy olyan tanulónak, aki folyamodásához sem szegénységi, sem iskolai bizonyítványát nem mellékelte. A közigazgatási bizottság Vásárhelyi László indítványára az alapítvány szabálytalan kiadását megsemmisítette.

A törvényhatósági ipartanácsot a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében ujjaszervezte a közigazgatási-bizottság. A kereskedelmi és iparkamarai kiküldött két rendes- és két póttagot, a közigazgatási-bizottság a maga részéről az ipartanács régi tagjait újra megválasztotta.

A felszólamlási-bizottság elnökségét törvény szerint három évenként kell ujjaalakítani. A ciklus az idén lejárt s elnökké megválasztották báró Solymossy Lajost, helyettes elnökké báró Bánhidy Antalt.

A közigazgatási-bizottság ülése után a gyámügyi, erdei és a törvényhatósági póttadó albizottságok tartottak ülést.

A közigazgatási bizottság ülésén jelen voltak Urbán Iván főispán elnöklése alatt: Dálnoki-Nagy Lajos, Beles János, Darányi János, Farkas Győző, Faragó István, Issekutz Károly, Králitz Gyula, dr. Keresztes Gyula, Kellner György, Meszlényi Antal dr., Keller Izsó, Schill József, Sorbán János, Takácsy Sándor dr., Trutia Péter, Vásárhelyi László és Varjassy Árpád.

A Nemzeti Színház szenzációja.

(Egy dráma története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 14.

Fővárosi írói és művészi körökben rendkívül nagy és fokozódó érdeklődéssel várják a Nere anyja című új drámának a Nemzeti Színházban való szereposztását. A beavatottak szerint Katona Bánkban-ja óta nem került még színre magyar szerzőtől ilyen nagy kvalitásu darab, a melynek óriási sikert jósolnak.

A drámát Krenner Viktor, Krenner József, a Nemzeti Múzeum ásványtári osztálya igazgató öregek fia írta, aki a festőművészeti pályára készült, s még nemrég Lotz mester mellett működött elég szép sikerrel. Időközben azonban Krenneren az agorafóbia (tér-izony) tünetei jelentkeztek, a minek következtében bucsut vett az ecsettől, s távozott Lotz mester oldala mellől.

És ez forduló pontot jelentett Krenner életében. Ez időtől kezdve az amugyis magába zárkózott 30—33 éves fiatal ember csöndes otthonában teljesen az irodalomnak szentelte idejét. Reggeltől estig Shakespeart tanulmányozta. Egyszer csak leült az íróasztalhoz, s megírta a Nere anyja című drámát.

Krenner hosszú időn át íróasztala fiókjában rejtgette a dráma kéziratát, míg az véletlenül keresztatyjának: Eötvös Loránt báró, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének kezébe jutott.

Eötvös elolvasta a drámát, a melyet gépirással sokszorosítottva, azonnal szétosztott elolvasás végett ismerősei között.

Igy jutott a dráma kéziratban a kiválóbb írók és művészek kezébe is, a kikre megrázó hatást gyakorolt.

Wlassics Gyula kultuszminiszter a képviselőház folyosóján maga beszélte, hogy a kéziratot addig nem tudta letenni, míg elejétől végig el nem olvasta.

A dráma főszerepe Jászay Marinak van szánva, aki kijelentette, hogy ebben a szerepben reméli elérni legnagyobb színpadi sikerét. A nagy művész nem tud szabadulni a szerep hatása alól, s minden ismerősének a Nere anyjáról, mint a Nemzeti Színház szenzációjáról beszél.

Erdemes még a megemlékezésre, hogy Krenner Viktor már 5-ik osztályu gimnazista korában dicsőretet nyert az Akadémián egy darabjával.

Nem csodálható tehát, ha a fentiek után nagy érdeklődéssel várják az új drámát azok is, akik a darabot még csak hírből ismerik.

Arad az iskolaszéki utasítás ellen.

(Tanügyek a közgyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

A mikor már mindenki a közgyűlés berekesztését várta, körülbelül háromnegyed hét óra volt, s alig huszonöt városatyja állotta helyét — a közgyűlésen újra fellobbant a vitakész kedv. Történt pedig ez az iskolaszéki utasítás ügyében, a melynek sérelmeiről gyakran szó esett. A tanács azt javasolta, hogy a közgyűlés az iskolaszék előterjesztése értelmében írjon fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, a sérelmes utasítás végrehajtását pedig függeszse föl.

A tanács javaslata ellen Ábrai Lajos szólalt fel.

— Végtelenül sajnálom — így kezdte, hogy a törvényhatóság figyelmét egyéb, nézetem szerint kevésbé fontos ügyek foglalták le s most ez ügyben bajos a közgyűlés türelmét hosszabban igénybe venni, hacsak a főispán ur ő méltósága hajlandó nem lenne ezt az ügyet holnap folytatolagos közgyűlés sorrendjére kitűzni . . .

— Nem kell — kiáltották közbe.

Ábrai Lajos ezután elmondta, hogy áttanulmányozta az új miniszteri utasítást és azt a meggyőződést szerezte, hogy az állítólagos sérelmek nem sérelmek. Az iskolaszéki praksisból eseteket hoz fel, a melyekben szerinte az egyéni érdek döntött a közérdek és tanügy rovására. Például, a mikor az iskolafelügyelő egyszer, kötelességéhez híven, a pályázó tanítók közül a nézete szerint legalkalmasabbat ajánlotta, egy „előkelő törvénytudó“ azt mondta, hogy nem kíván az iskolafelügyelő eszével gondolkodni.

Fényes Dezső: Igaza is volt!

Ábrai Lajost azt a lokalpatriotizmust sem helyesli, a mely a választásoknál érvényesül, hogy a helybelieket előnyben részesítik. Példákat hoz föl, hogy a multban Arad legkiválóbb tanítói nem voltak aradi származásu emberek. Majd az új utasítást pártolva, így folytatta: Méltóztassanak egyszer s mindenkorra tudomásul venni, hogy Magyarországon a tanítók összességére szabadulni akár az iskolaszékektől és a laikus elemektől. (Zaj.)

Fényes Dezső: Aradon nem!

Ábrai Lajos: A szabályrendelet, akár akarja a város, akár nem, életbe fog lépni.

Urbán Iván főispán: A felszólaló tévedésben van. A közoktatásügyi miniszter maga kijelentette, hogy a törvényhatósági joggal felruházott városokra nézve az utasítást meg fogja változtatni.

Ábrai Lajos: Ép a közgyűlésen hallottuk, hogy a miniszter a városnak segély iránt való kerelmét elutasította. Ezt az alkalmat most használja föl a város s lépjen alkudozásokba a miniszterrel, oly irányban, hogy a város közönsége garantálja az iskolák eddigi kiadásait s a miniszter vállalja magára a személyi kiadásokat. Tudja, hogy ez egyszerre nem mehet, a miniszternek nincs meg a pénze hozzá, a tanítóknak pedig szerzett jogaik vannak. De azt kellene kieszközölni, hogy a megüresedő állásokat a miniszter töltené be kinevezés útján. A város fenntarthatná magának a kandidácionális jogot s Arad 20—25 év alatt a terhektől megszabadulna. Indítványozza, hogy ily értelemben utasítsák a pelgármestert.

Steinhardt Mór dr. nem fogadja el Ábrai érvelését és azt mondja, hogy az iskolaszéknek alapos és kellő tanulmányozás után készült előterjesztését a közgyűlésnek az a kis száma, a mely jelen van, nem bírálhatja felül s megszügyenítése volna az iskolaszéknek, mint a tör-

vény értelmében alkotott forumnak, ha a közgyűlés azt mondaná ki: ti ezt nem értitek. Arra nézve, amit Abrai a tanítóságról mondott, ő sokkal jobb véleményben van a tanítókról. Aradon egy tanító ki is jelentette, hogy egy állásponton van az utasítás tekintetében az iskolaszékekkel. De ha másutt nem is volna így, ez egy ekkal több lenne, hogy a város a maga határozatához ragaszkodjék. *Nem a tanítók kedvéért vannak az iskolák; a tanítók csak eszközei annak.* Itt nincs háborúságról szó. A miniszter az utasításban túllépte jogkörét; nekünk, városoknak az évezredes alkotmányunkban gyökerzik ezzel szemben az *ellenállás joga* s kimondhatjuk: miután a miniszter túllépte a törvényt, mi az utasítás végrehajtását felfüggesztjük. Végül azt ajánlja, hogy a közgyűlés csak Arad részére kívánja az utasítás megváltoztatását, de a többi városokhoz ne írjon át hasonló határozat hozatala érdekében.

Fényes Dezső véleménye szerint Ábrainak az iskolaszékekben kellett volna elmondania, amit itt elmondott. Az iskolaszék nevében *tiltakozik* azon inszíráció ellen, mintha annak tagjait egyéni érdekek vezetnék.

A maga részéről azt javasolja, hogy az utasítás megváltoztatását az összes törvényhatósági jogú városok részére kérjék, mert Arad kedvéért bizonyára nem csinál külön rendet a miniszter.

Abrai Lajos és Steinhardt Mór személyes kérdésben szólaltak fel, azután a közgyűlés a *tanács javaslatát fogadta el*, azzal a módosítással, hogy a többi városokhoz nem ír át. Ábrainak a miniszterrel való tárgyalásokra vonatkozó indítványát nem vették tárgyalás alá, hanem felhívták Ábraint, hogy arra nézve az iskolaszékekben tegyen indítványt.

SPORT.

+ Az aradi atlétikai klub választmánya csütörtökön este hat órakor ülést tart.

Ítélet Petroné fölött.

(Hat évi fegyház.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 14.

Erdei Sándor ékszerész kegyetlen gyilkosának, Petró Gyulánának bűnpörében ma folytatta a budapesti kir. törvényszék a tegnapi kezdett esküdtszéki tárgyalást. A bíróság a tárgyalás megnyitása előtt, az esküdtekhez intézendő kérdőpontok megszövegezése végett magában tanácskozott s tíz óra után volt már, amikor bevonult a terembe, amelynek ajtait akkorra már elkeseredetten ostromolta a kíváncsi embertömeg.

A vádhatóság és a védelem 2—2 kérdőpont megszövegezését kérte s a bíróság tizenkét pontot állított össze, több oly kérdést is, amelyet egyik fél sem kért. Emiatt az ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

A kérdőpontok felolvasása után siri csöndben felállt dr. Patáky Gyula kir. ügyész, hogy elmondja vádbeszédét.

— Nem akarok hangulatot kelteni — ugymond — a véres dráma hajmeresztően kegyetlen részleteivel; nem beszélek az elvetemült nő embertelen mérsárlásáról, a hirhedt vált gyermekocsiáról, az anya gyermekeinek meghatározó szerepéről ebben a tragédiában; — nem hangulatot kell keltenünk, hanem csak a rideg tényeket kell megbírálunk, hogy tisztán lássunk ebben a homályos bűnben.

Két pontot világít meg az ügyész s ez a két pont alkotja a vád lényegét:

a) szándékosan ölte-e meg Petroné a szerencsétlen ékszerészt s előre megfontolva azért

csalta-e őt kedden reggel a lakására, hogy megfossza az életétől?

b) akart-e rabolni?

E két pontot több elvitázhatatlan tény magyarázza meg.

— Napnál világosabb, — mondja az ügyész, hogy Petroné tisztában volt szándékával, amikor hétfőn reggel azzal küldte el Erdei Sándort, hogy jöjjön holnap a pénzért, holott jól tudta, hogy másnap sem lesz képes az ékszerész követelését kiegyenlíteni. Miért rendelte tehát oda kedde s miért éppen olyan órában, amikor senki sincs a háznál, sőt a gyermekeit is elküldte játszani? Erre a felelet csak egy lehet: mert megakarta ölni az ékszerészt. A gyilkosság elkövetése után pedig oly józanul, minden lelki rázkódtatás nélkül képes volt eltakarítani a bűntény nyomait, sőt volt lelke nyugodtan megfésülködni, aztán piacra menni, hogy elkészítse az ebédet. Az ura sem vett észre semmit a feleségén, sem a gyermekek s a Petronéknál lakó kosztosok. Pedig a holttest még ott volt a másik szobában . . .

Az orvosszakértők véleménye szerint az is kétségtelen, hogy szándék nélkül nem lehet valakit egykönnyen megölni. Valakinek megfojtásához legalább négy perc szükséges. E betséges-e azt feltételezni tehát, hogy Petroné, miután fojtogatni kezdte Erdei Sándort, négy hosszú perc alatt ne gondolt volna arra, hogy kezei közt meghalhat az öreg ember? Különben is itt van még egy másik fontos tény: ha Petronénak nem volt szándéka meggyilkolni hitelezőjét, miért nem tett még kísérletet sem arra, hogy életre keltsse, amikor azt látta, hogy hirtelen elcsendesedett? Ha véletlenül ölte meg, meg kellett legalább ijednie, s még felindulásában is megkísérelni a szerencsétlenül jártat életre kelteni.

Ami a rablást illeti, arra nézve is föntartja az ügyész a vádat s átengedi megérdemelt sorának a gyilkost.

Az ügyész befejezte a vádbeszédet s néhány percig ünnepélyes csend lett a teremben. Minden tekintet a gyilkosnő felé fordult, aki kifejezéstelen arccal, felindulás nélkül úgy ült ott a két börtönőr közt s nézett maga elé, mintha nem is róla volna szó.

Nessi Pál dr. országgyűlési képviselő, Petroné védője állott fel ezután, hogy védelmével megmentse azt, ami még megmenthető, vagy legalább enyhítést szerezzen a büntető igazság szigorában. Védelmének álláspontja az, hogy tagadja a gyilkosság és a rablás szándékát. *Véletlenségből okozott emberölésnek* mondja Petroné bűnét.

A válasz és viszonzválasz után az esküdtszék déli fél 1 órakor verdikhozatalra vonult vissza.

Az esküdtek Petronét *erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés és lopás* büntetében mondták ki bűnösnek, a mire a bíróság Petronét *hat évi fegyházra* ítélte.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 17. Lutheránus bál (Fehér Kereszt.) — Arad-gáji önkéntes tűzoltókar táncestélye (Gáji iskola.) — A pankotai önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Fehér Kereszt.)
 Január 24. Az aradi kőműves segéd munkások önképző szakegyesületének műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Kass-vendéglő.)
 Február 1. Tanítóbál (Polgári fiúiskola.) — A borosjenői ifjúság táncvigalma (Központi szálló.)
 Február 2. Az aradi borbély és fodrász ifjúság táncvigalma (Kass vendéglő.)
 Február 7. A pankotai polgári jótekonny nőgyűlés táncvigalma (Fehér Kereszt.)
 Február 8. A Lloyd-társulat estélye este 9 órakor (Lloyd helyiség.)

(=) A tanító bál rendezősege ma ülést tartott a polgári fiúiskola dísztermében. Itt kégesztették a rendező bizottságot, s elhatározták, hogy egy hét múlva ismét tanácskozássra gyűlnek. Az ülést Almási Pál igazgató, a vígalmi bizottság elnöke vezette.

A hirdetési tábla.

Arad, január 14.

Lapunk hirdetési táblája ügyében ma a következő levelet vettük:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Szíves előzékenységeért, melylyel tegnapi soraimat b. lapjának hirdető táblájára vonatkozólag közzétenni szives volt, köszönetet mondva, engedje meg, hogy e tárgyra még egyszer röviden visszatérjek és Steiner József műépítész urnak ugyancsak a tegnapi számban megjelent és szerény személyemhez intézett válaszára észrevételeimet b. lapjában megtegyem.

Engem tegnapi levelem megírására azon körülmény indított csupán, hogy a szoban forgó „művészi alkotás” a leghatározottabban Steiner ur teljesen eredeti és önálló műve gyanánt propagáltatott. Ezt nem csupán a táblán látható felirat: „tervezte Steiner József műépítész” állítja ilyen színben a közönség szeme elé, hanem magának b. lapjának az „Aradi Közlönynek” 1902. december 28-án megjelent „Az Aradi Közlöny hirdetési táblája” című önálló cikke is, melyben a „diszes művészi kivitelű szobor képről” a cikk utolsó bekezdésében a következők mondatnak: „... mint művészi nivón álló *eredeti* alkotás is kedvére lesz a publikumnak ez a reklám-szobor. Illő hogy mestereiről is említést tegyünk: a hirdetési táblát Steiner József műépítész terve után Czirkál Géza asztalos készítette. Ugy a tervezés *eredetisége, önálló stílyje*, mint a kivitel gondossága dicsőretet érdemel”. Majd a közönségről mondja, hogy az „nem is fukarkodott ennek elismerésével”.

Miután pedig nem ételezhetem fel, hogy Steiner kartárs urnak — ki a „Közlönyvel” mint annak egyik szorgalmas cikkírója különben is tudomásom szerint közeli viszonyban áll — e cikk tartalma és a közönség hangosan nyilvánított elismerése mai napig tudomására nem jutott volna és mégis, nemcsak ennek helyreigazítását nem olvastam, de a táblán lévő felírás is változatlanul megmaradt: indítatva éreztem magamat tudomására hozni, hogy a közönség az említett cikk és felirat hatása alatt azon *tévhíbe* jutott, hogy ezen Wagner és Schimkovitz közös alkotása gyanánt megjelent, mindkét név aláírásával közötti szoborműnek pontos *szolgai másolata* nem szerepelhet mint Steiner kartárs ur önálló és eredeti alkotása, és indítatva éreztem magamat őt arra figyelmeztetni, hogy ennek *helyreigazítása az ő kötelessége*.

Nem akarok annak részletes taglalásába bocsátkozni, hogy mily óriási különbség van azon eljárásban, ha az építész a mythologia valamely tradicionális alakját vagy az architektúra abc-jét képező valamely architektónikus elemet — mint amilyen az akanthusi oszlop fejezet — használ fel valamely monumentum díszítésére, szemben azon eljárással, melyet jeien esetben Steiner ur követett, midőn más művészeknek teljesen önálló, individuális, eredeti alkotását mint egyetlen lényegét állítja sajátjaként a közönség elé. Amott a monumentum megmarad annak, az aránylag jelentéktelen Mercur alak nélkül, vagy más architektónikus elem alkalm zásával is, — *itt a szobormű nélkül semmi egyéb nem marad, mint egy jelentéktelen keret*. Nem is szólva arról, hogy az említett mythologikus alakok olyan tradicionális jelképet képeznek, mint a templomon a kereszt, mégis emellett önálló alkotások is lehetnek — hiszen ismerünk száz és száz Aphroditét, vagy ha úgy tetszik, száz és száz Merkurt, Themist, melyek azért más és más formában jelennek meg — ellenben Steiner ur szoborműve példátlanul azonos másolata Wagner és Schimkovitz eredetiének; csak annyit jeltek, hogy a két eljárás közt azon különb-

seget látom, mint amely fenforog egy törvény vagy közmondás idézése és azon eljárás közt, ha valaki *Heine* vagy *Reviczky* költeménye alá biggyeszti saját nevét.

Annak hangsúlyozása mellett, hogy fentiekkel a kérdés tárgyilagossága részét elegendően kimerítettnek találom és jelen soraim szives közlését előre is megköszönve, kijelentem, hogy részemről vitát e kérdésben folytatni nem fogok és Szerkesztő ur becses figyelmét e kérdésben többé igénybe venni nem fogom.

Tisztelettel:
Sármezey Endre.

E levélre Steiner József ur a következő választ adja:

Sármezey ur válaszára csak a következő megjegyzéseim vannak: Ma már koncedálja Sármezey ur, hogy a reklám nemtőjét Schimkovitz szobrász tervezte, de az egész táblát oly nagy dolognak tünteti föl, amilyen jelentőséget én annak egy pillanatig sem tulajdoníthatam és nem is tulajdonítottam, mert ellenkező esetben, különösen ha anyagi eszközök állottak volna rendelkezésemre, a saját külön Schimkovitzommal én is mintázattam volna egy külön alakot, de akkor is ez az alak lett volna a tábláért és nem a hirdetősi tábla az alakért, mint azt ő fejtegeti.

A szoborműnek céloknak megfelelően való felhasználása miatt a tábla eredetiségét csak akkor támadhatná meg igazságosan Sármezey ur, ha még egy ilyen, vagy ehhez hasonló tábla rajzot bocsáthatnának rendelkezésére azok, kik a felhozott adatokkal ellátták. Aki ilyen dolgokhoz ért, annak nem kellene több kommentár; mert az tudja, hogy az építész tervezésnél szolgáló utánzatról alig lehet szó. A méreteknél egy igen kis változása is a helyes arányok és összhang eltalálása szempontjából, már művészi feladat elé állítja a tervezőt. Ha ez nem így volna, akkor a budapesti Teréz-köruton lévő Batthyányi-palota, mely a florenci *Palazzo-Strozzi*nak hátszáig való hű másolata, is plagium volna; pedig arra nemcsak a tervezője, hanem egész Budapest máig is büszke. Itt pedig ugye bár nemcsak alárendelt „architekturai a-b-c” van átvéve? A budapesti tudományos Akadémia épülete, a régi Mücsarnok, jó részben Velenze két híres palotájának utánzata és bizony azokra tán még Sármezey ur sem mondja, hogy tervezőjük plagizálta volna.

Számtalan példát tudnék még felhozni, de érzem, hogy Sármezey urral nem igen tudjuk egymást megérteni ebben a kérdésben.

Ha csupán ketten állanánk szemben, a megjegyzéseim úgy fogadnám, mint jogos kritikát, a mely az ellenkezőnek bizonyítását megengedi, sőt, mint az én esetemben is, megköveteli. Azonban a mi polemikánk sötét háttérben, láthatatlanul, önző érdekcsoport vár tragikus fordulatot. A mi a nyilvánosság előtt az érvek lojális küzdelmét vivjük, a titkos tábor e polemikából embervadászatra csíhol ki anyagot ellenem. Ez az, nem pedig az igazság hija, vagy az érvek fogyatékosága az, ami bajossá teszi az én álláspontomat. Ha amazok vennék fel a keztyűt ellenem, akkor mást is mondhatnék. Arról, hogy miért keres kielégítést a jogtalan anyagi érdek és személyes bosszu. Ebben a polemikában, és Sármezey Endre urral szemben természetesen ilyesmiről egy betűt se ejthetek. De azt hiszem, hogy Sármezey ur, akiről fel kell tételeznem, hogy csak erkölcsi szempontok vezetnek, ha úgy látja a dolgok kulisszái mögé, mint én, maga is sajnálná, hogy öntudatlanul is, ilyen érdekeknek tett kedves szolgálattal.

Reményilem én is tárgyilagossá voltam, pedig az adott körülmények közepette cikkének ezt a tárgyilagosságát nekem nehezebb volt betartani, mint Sármezey urnak.

Steiner József,
műépítész.

Aradi Közlöny.

Január elsejével új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlönyre.

Ugy érezzük, hogy hangzatos előfizetési felhívásra nincs szükségünk. A vidék legnagyobb, legértelmesebb napilapját adjuk az olvasó kezébe, mert célunk az, hogy kimerítő gazdag hiranyaggal, lapunk szellemi részének előkelő színvonalával, főleglegessé tegyük a vidéken a fővárosi lapokat.

Az Aradi Közlöny, függetlenségének teljes tudatában, a törhetlen, tiszta szabadelvűség, a nyílt szókimondás és a demokrácia fegyverével fog harcolni a jövőben is az igazságért és a közjóért.

Zászlónkon ez a jelszó áll: Mindent a közönység érdekében!

Az ARADI KÖZLÖNY előfizetési ára:

HELYBEN		VIDÉKEN	
házhöz hordva:		postán küldve:	
Egy évre	24.—	Egy évre	28.—
Fél évre	12.—	Fél évre	14.—
Negyed évre	6.—	Negyed évre	7.—
Egy óra	2.—	Egy óra	2.40

A város szerződése.

(A víz-fogyasztás és a víz-árak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Tavaly, a város egyik közgyűlésén Schwarz Jenő dr. egy fölmerült eset kapcsán, a midőn a város egy szerződést elmulasztott fölmondani, azt indítványozta, hogy minden év első rendes közgyűlésén a tanács tegyen jelentést a város szerződéseiről, a melyek ez évben lejárnak. A közgyűlés ezt a javaslatot elfogta. A tanács a határozat értelmében jelentést tett arról, hogy ez évben a városnak egy szerződése sem jár le.

Schwarz Jenő dr. nem veszi tudomásul a jelentést, miután az ő indítványának az volt a célja, hogy a város mindenkor tudja, mely szerződések mikor járnak le s az egyes szerződő vállalatok ügyével foglalkozzék. A légszevivilágítási társulat például nem világít kellőképp, a lámpák pislognak; a lovasut közlekedése ellen is kifogás van. A vízvezetékéről ép most folynak a viták. Erre nézve tudomása szerint egy ízben utasították a számvevőséget, hogy évről-évre mutassa ki, hogy mennyivel emelkedett, vagy esett a vízfogyasztás, hogy ennek alapján a vízárak leszállíthatók lennének. Ezt a kimutatást sohase látta. Azt javasolja, hogy a szerződések adassanak ki a jogügyi-bizottságnak s az adjon véleményt, hogy azok mennyiben nem felelnek meg a változott viszonyoknak.

Reicher Károly tiszti főügyész kijelenti, hogy ő az összes szerződések lejártáról részletes kimutatást készített, ha kívánják, fölolvashatja.

— Nem kívánjuk! — kiáltották közbe egyértelműen.

Urbán Iván főispán ellenzi, hogy a szerződések a jogügyi bizottságnak adassanak ki, miután a tiszti főügyésznek felelősség terhe mellett kötelessége a szerződéseket állandó evidenciában tartani.

Varjassy Lajos h. polgármester Schwartz Jenő szavaira reflektálva, kijelenti, hogy a tanács minden évben bizottságot küld ki, amely a vízvezetési társulat könyveiből megállapítja a víz-

fogyasztást. Ez az idén is meg fog történni, de csak a társulat közgyűlése után.

A közgyűlés ezután a tanács jelentését tudomásul vette.

Megrágalmazott

vasuti főtisztviselő.

(Pör a járásbíró előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Az aradi járásbíró előtt bonyodalmas rágalmozási per folyik. Valkányi Rezső, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének titkára feljelentette Bacsik Mihály szolnoki városi rendőrt, volt vasuti raktári őrt, a miért őt megvesztegetéssel vádolta, s hasonlóképpen feljelentette Kántor Lajos szolnoki raktári főnököt, ki annak idején az őr vádjai alapján az állítólagos megvesztegetési történetét bejelentette Márk Károly akkori üzletvezetőnek.

Az üzletvezető elé került jelentésben az volt, hogy a vasuti őr ötven forintot adott Valkányinak, hogy álláshoz juttassa. Kántor állítólag megkérdezte az őrt, hogy miképpen jutott kinevezéséhez, s ez erre elmondta, hogy Valkányi közvetítésével, kinek asztalára ötven forintot tett le.

Annak idején szigorú vizsgálat indult meg ez ügyben, mely Valkányi teljes tisztaságát igazolta, s a raktári őr elcsapatását vonta maga után. Valkányi a fegyelmi eljárás befejeztével bűnügyi térre vitte a dolgot, s így került az ügy a járásbíró elé.

A rágalmozással vádolt Kántor Lajos raktári főnök, s az időközben szolnoki rendőrré lett raktári őr ellenében az ügyészség elvállalta a vád képviselőjét, s mint közzvadló Beniczky Kálmán ügyészi megbízott jelent meg a mára kitűzött tárgyaláson, melynek Ornstein Arpad albiró előtt kellett végbemennie.

A vád szerint Bacsik raktári őrt Kántor Lajos főnök vette reá a rágalmozásra, hogy boszút álljon Valkányin, aki valami hivatali vizsgálat révén kellemetlenséget okozott neki. A főnök rábeszélésére — mondja a vád — fogta Valkányira az őrt a megvesztegetési történetét. Később azonban a vizsgálóbíró előtt mindent visszavont, s kijelentette, hogy kénytelenségből vádaskodott.

Kántor Lajos állítása szerint az őrt két tanu előtt is elmondta vádjait. E tanukat azonban, kik mindketten vasuti hivatalnokok Szolnokon, nem idézték be, s így a mai tárgyalást el kellett napolni. A tanukat majd a szolnoki járásbírósnál fogják kihallgatni, s ha vallomásukat az aradi járásbírósnak megküldik, megtartják a tárgyalást.

Egy kórház botránya.

(Kalandvagyó doktorok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

A szabadkai közügyek kezelése körül kiderített visszaéléseket messze felülmulják azok a botrányos állapotok, amelyeket a szabadkai Mária Valéria-kórházban fedeztek fel. A kórház vezetői olyan bűnökkel terheltlen állanak a nyilvánosság és a maguk felettes hatósága előtt, amelyek még akkor is felelte súlyosak volnának, ha nem a vezetők s ha nem orvosok követték volna el azokat.

Azt táviratozzák lapunknak Szabadkáról, hogy dr. Wilhelm Adolf kórházi főorvost, dr. Schnier György osztályorvost és dr. Szórfy Sándor segédorvost, valamenyien a Mária Valéria-kórház orvosai, fegyelmi vizsgálat alá vették különböző visszaélések miatt.

Ötven féle vádat emelnek az orvosok ellen, akik a kórház betegeitől évek óta külön díjakat szednek a rendes kórházi díjakon kívül. Mindez a főorvos tudtával történt, aki pláne azt is megkísérelte, hogy a külön díjak kiszabását „hivatalból” rendszeresítse. Súlyosbítja vétségüket az az eljárásuk, hogy ezeket a külön díjakat olyan betegektől is követelték, akiket ingyenes kezelésre vettek föl.

Súlyosabb vád az orvosok ellen az, hogy az osztályokat szerelmi kalandjaik színhelyéül használták fel, igen sokszor részegen mentek be a kórházba s ott botrányt botrányra halmoztak: a betegeket sértegették, sőt insultálták is őket. Volt eset arra is, hogy megverték az ápolónői szolgálatokat teljesítő apácákat is.

A három orvos ellen Bíró Károly dr. szabadvárosi polgármester vezeti a vizsgálatot.

HIREK.

Zenekörzet a Baross-parkban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Az aradi Baross-park nyári zenekedvelő közönsége az idei nyáron egy új fogalommal fog megismerkedni. A mai közgyűlésen határozatba ment, hogy a nyári időszakban, a Baross-parki kioszk leendő bérlője, a melyik este katonazene játszik, bizonyos területen zenedíjat szedhessen, hogy ezáltal némi jövedelmi forráshoz jusson.

Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy több bért kápon a város a kioszkért. Míg ugyanis a múltban 3600 korona bért is kapott a kioszkért, addig a legutóbbi árlejtésen csak egy ajánlattevő akadt Propper Lajos személyében, aki azonban csak 1000 korona bért ajánlott.

A tanács, hogy a viszonyokon segítsen, azt ajánlotta a mai közgyűlésnek, hogy a kioszkban meleg ételkiszolgáltatását is engedjék meg, miáltal egy újabb árlejtésen kedvezőbb ajánlatot lehet reményleni.

Domonkos Lajos a tanács javaslatát avva toldotta meg, hogy a bérlő olyankor, mikor katonazene játszik, a kioszkot egy körzeten elzárhassa, melyen zenedíjat szedhessen.

Urbán Iván főispán pártolja a Domonkos javaslatát.

Steiner Jakab azonban nem, mert szerinte a katonazenekar a saját jövedelméből ingyen játszik a parkban, nem volna tehát jogos zenedíjat szedni.

Sarlot Domokos fölvilágosítja Steinert, hogy a katonazenekar csak a hét egy délutánján játszik ingyen, este azonban a kioszk bérlője fizet a zenekarnak, a díjakat csak az ilyen estéken lehetne szedni.

A közgyűlés végül elfogadta a tanács és a Domonkos indítványát s egyben megállapította a körzetet, melyen belül a bérlő díjat szedhet. E szerint a körzet a játszótér felől eső oldaltól a kioszk előtti körönd széléig terjed, és ezen majd ezentúl, nyári estéken csak beléptidíj mellett szabad tartózkodni; az egyéb részletek megállapítására a park bizottságot utasították.

Hogy ki fogja a beléptidíjakat szedni, az majd a kiírandó új árlejtésen válik meg.

— A város a Kossuth-szoborra. A belügyminiszternek döntéséről, melylyel a Kossuth-szoborra szánt adomány fizetési módokat megváltoztatta, úgy határozott a város közgyűlése, ahogy azt tegnap jeleztük, kimondta, hogy feliratot küld a miniszterhez az eredeti határozatnak teljes jóváhagyása érdekében, mert a törlesztési évek megszorításával nem lehet elérni a célt, amit a miniszter akar elérni, tudniillik a

pótadó leszállítását. A felirat indokai között foglaltatik az is, hogy a határozat megváltoztatása Arad közönségének hazafias éreületét mélyen sérti.

— A torontáli adópanama. Nagybecskerekéről táviratozzák: Torontálmegye közigazgatási bizottsága mai ülésén foglalkozott a nagyikindai városi adóhivatalnál elkövetett 20.000 koronás sikkasztással. Dellimanics főispán bejelentette, hogy Müller adótanácsost állásától felfüggesztette, Bogdán Zsivkó, Nagyikinda város polgármestere ellen a fegyelmi eljárást folyamatba tette, s egyszersmind fegyelmi alá vonta a volt vármegyei számvevőt is, aki az ellenőrzés körül mulasztásokat követett el.

— Megtagadott adományok. Aradváros közönségétől Zombor város az ott felállítandó Schweidel József emlékszoborra az Arpád szobor bizottság a Munkácson felállítandó Arpád szoborra Zolyomvármegye törvényhatósági bizottsága a Grünwald Bélának emelendő szoborra kért adományt. A közgyűlés egyhangulag azt határozta a kérelmekre vonatkozólag, hogy pénz hiányában azokat nem teljesítheti.

— Sándor király tószta. Önérzetes tószta hangzott el tegnap, mint Belgrádból telegrafálják, Sándor szerb király ajkáról. Nis felszabadításának negyedszázados évfordulója alkalmából tartott banketten Sándor király beszéde mondott, melyben egyebek között a következő nyomatékos kijelentéseket tette:

— Remélem, hogy a szövetséges cári birodalom segítségével, és hatalmas szomszédunk, Ausztria-Magyarország támogatásával lehetséges lesz Uszkübig előnyomulnunk, hogy Szerbia még fel nem szabadított részeit felszabadítsuk.

— Majláth gróf bibornok. A Vatikán ügyeiről rendszeresen jól értesült „Corriere della Sera” az jelenti Rómából, hogy a legközelebbi pápai konzisztórium május havában, vagyis a jubileumi év végén lesz. Ez alkalommal egy magyar bibornokot is fognak kreálni. A magyar kormány — mint a nevezett lap értesül Samassa egri érseket hozta javaslatba a bibornokságra és az osztrák-magyar vatikáni követ ebben az irányban már meg is indította a tárgyalásokat Rampolla államtitkárrel. A Vatikán azonban nagyon hidegen fogadta a magyar kormány kinevezetetésére vonatkozó előterjesztését és tudatta a nagykövettel, hogy nem akceptálhatja. A Vatikán egyúttal ellenjavaslatot tett, melyben felhívja a magyar kormány figyelmét gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspökre, akinek bibornokká való kinevezését, a Vatikán nézete szerint, a magyar egyházi körök is szívesen látnák. A Vatikán végül kéri nagykövetségünk útján a magyar kormányt, hogy terjesszék elő bibornoki kinevezésre Majláth püspököt. A „Corriere della Sera” tehát megértesíti az általánosan kifejezésre jutott véleményt, hogy Samassát a Vatikán, úgy mint azelőtt, most sem fogja akceptálni. A magyar kormány tehát hiába harcol jelöltje mellett, ha a magyar és osztrák klerikálisok gróf Majláthot portálják minden áron.

— Königswarder báró válópöre. Nagyváradról táviratozzák: Königswarder Hermann báró és Blaskovics Melania válópörében a nagyvárad kir. törvényszék kimondta a válást. Blaskovics Melanie egy 4800 katasztrális hold kiterjedésű pusztát és 30.000 korona apanaszt kap. A válópör, a mely ekkép befejezést nyert, annak idején nagy szenzációt keltett. Königswarder báró házassága szerelmi házasság volt, a mely miatt kitért a zsidó vallásból és lemondott egy milliós örökségről.

— Ingyenkenyér. Az ingyen-kenyér gyarapítására Glück Károly gyűjtőívén Illits Arzenné urnő öt koronát adományozott.

Glück Károly és testvére üzletében f. hó 12 én 75 kor. 80 fillér fizettetett le a könyvelőnő kezeihez az Ingyenkenyér javára. Az összeg beszolgáltatásánál az illető elfe'dte megmondani, hogy kik részéről történtek ezen befizetések. Ennélfogva a bizottság tisztelettel kéri az illető befizetőt, ki az összeget beszolgáltatta, hogy a részletezést az adományozók neveivel együtt bejelenteni sziveskedjék, hogy azt a bizottság nyilvánosan nyugtázhassa.

— Schlauch biboros hagyatéka. Nagyváradról táviratozzák, hogy Tost Gyula miniszteri biztos elnöklésével megtörtént Schlauch Lőrinc biboros hagyatékának az átadása. Az átvizsgáláson résztvett Winkler nagyprépost is. A püspöki javadalmat a legnagyobb rendben találták. Az örökőök nyolcvanezer koronát kaptak.

— Szabó-sztrájk Bécsben. Bécsből táviratozzák: Minthogy a szabólegények a bérek emelését és a munkaidő szabályozását követelik, a darabszámra dolgozó mesterek tegnap este a városháza népcsarnokában gyűlést tartottak, amelyen mintegy 3000 mester jelent meg. A gyűlés elhatározta, hogy a ruhakereskedőktől megfelelő béremelést fognak követelni. Ha szombatig nem jön kedvező válasz, hétfőn a mesterek is, a segédek is megkezdik a sztrájkot, amelyben előreláthatólag körülbelül 4000 mester és 12.000 segéd fog résztvenni.

— A német császár örökölt. Cohn-Oppenheim bárónó végrendelete szerint, melyet Dessauban már fölbontottak, a főörökösök: Vilmos császár, akinek a báróné két millió márkát hagyott és a dessauai zsidó-hitközség, mely három milliót kap. A báróné rokonai mindössze egy millió márkát kapnak. Valószínű, hogy Vilmos császár nem fogja ezt az örökséget, melyre nem szorult rá, a rokonok megrövidítésével elfogadni.

— Új háztulajdonosok. A mai városi közgyűlés a minorita-rend, továbbá a Wilhelm Lajos, Lapuska Demeterné, Muhari Imre által emelt új épületekre a községi adómentességet megadta. A minorita-palota ugyancsak nyárra lesz teljesen készen, az új épületben lévő összes lakásokat azonban már bérbevétték.

— Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Aradvármegyében, a keréki anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Argyelán Elek jegyzőt nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— Dankó Pista végrendelete. A beteg népdalköltő állapotát aggodva figyeli az egész ország. De legnagyobb gyötrellemmel tépdesi Dankó szomorú sorsa az édes anyja szívét, aki szegénysége mellett sem tudta megállni, hogy még egyszer meg ne nézze az ő nagy fiát, akiről olyan gyászos híreket irtak mostanában nap-nap után. Dankóné ma tért haza Szegedre Budapestről és zokogva mesélte el, hogy találta fiát a sorvasztó kórházban. Dankó szinte újra éledt az alatt az idő alatt, amíg anyja mellette volt. Folyton a kezét csókolta az őszhaju megtört asszonynak, aki erőt vett nagy fájdalom és vigasztalta nagybeteg fiát, hogy majd jobban lesz.

— Hej pedig, alighanem utoljára láttam az én jó Pistámat — zokogta otthon Dankóné.

Aztán elmondta, hogy Dankó Pista, felhasználva az anyja jelenlétét, szóbelileg is rendelkezett és elmondta végső akaratát. Sirva kérte a feleségét, hogy ha majd véget ér a szenvedése, gondoljon az anyjára, hogy Dankó Pista anyja ne legyen a nyomornak kitéve.

— Ongyilkos kereskedő. Temesvárott, a mint lapunknak telegrafálják, Kaykál György tekintélyes kereskedő ongyilkosságot követett el

— **Harminczer koronás betörés.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Eckstein* Dezső fővárosi kereskedő panaszt tett a rendőrségen, hogy tegnap délután 3 és este fél 10 óra között, a mikor senki sem volt otthon, Kazinczy utca 30. számú lakását tolvajkuccsal felnyitották és 30,000 koronáról szóló takarékpénztári könyvét, továbbá több ezer koronáról szóló betétkönyvecskéjét ellopják. A rendőrség intézkedett, hogy aki a pénzért jelentkezne, letartóztatassék.

— **Rendelet a kóser husról.** Egy régebben alkotott miniszteri rendelet kizárólagos joga ad a zsidó hitközségeknek, hogy a kóser hus csak a hitközség engedélyével árusítható. De ez a rendelet nem gondoskodott arról, hogy azok, akik engedély nélkül árusítanak kóser húst, megbüntethetők legyenek. A kereskedelmi miniszter most ezt a rendeletet a hitközségi jog megvédelmezése céljából módosította. A módosított szakasz így szól: „Kihágást követ el és a rendőrhatalóságok által 100 (egyszáz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlés esetén pedig, ha előbbi cselekménye elkövetésétől számítandólag még két év el nem telt, 200 (kettőszáz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, ki kóserhúst árusít anélkül, hogy erre az elárúsítás helyén fennálló izraelita hitközségtől engedélyt nyert volna, továbbá az, ki az említett engedély nélkül állatot az izraelita vallás által előírt szertartásnak megfelelő módon levág, vagy levágat.”

— **Életunt cseléd.** Az *Ándrássy-tér* 3. sz. házban *Kargya* Panna tizennyolc éves cseléd tegnap este marólugot ivott. Ma reggel vették észre a házbeliék a dolgot; *Tisch* Mór dr. tb. főorvos ellenmérget adott be, a közkórházba szállították, ahol *Bedő* Árpád dr. rendőrhadnagy kihallgatta. Az ok állítólag az volt, hogy rosszul bántak vele. Állapota *életveszélyes*.

— **A kutyakorbács.** Eszékről jelentik: *Segota* Jelka tanítónő, aki a minap *Grobnik* községben *Babic* lelkészt kutyakorbáccsal inzultálta, fegyelmi uton a szomszédos *Cernik* községbe helyezték át. Mikor a tanítónő tegnap új állását el akarta foglalni, ez ellen az egész község nagy zajjal tiltakozott és azt kiabálta: Nem kell nekünk ez a tanítónő! Csendőrséget kellett kirendelni a nyugalom helyreállítására végett, amely hat embert letartóztatott. A tanítónő kénytelen volt elmenekülni.

— **Kigyuladt áruraktár.** Budapestről táviratozza tudósítónk: Ma este tíz órakor tűz ütött ki a *Brunner és társa* játékkereskedő cég vaci-utcai üzletében. A tűz elhamvasztotta az egész áruraktárt, melyben mintegy tízezer korona értékű áru volt összehalmozva. A raktár 24.000 koronára biztosítva volt.

— **Adomány.** Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, az aradi polgári jótékony négyletnek egyszáz koronát adományozott, mely adományért halás köszönetet mond *Urbán* Ivánné, egyl. fővédasszony.

— **A kétféle cipő.** A sárcipő és rendes lábbeli most — hogy ismét lucskos, havas időre ébredtünk — nagy jelentőséget nyert. Cipő árak *megbízható* forrása gyanánt ajánljuk *Porter* Vilmos Nagy Áruházát a *Szabadság* téren. Oriási raktárával ezen cég imponáló helyet foglal el Aradon. Vidéken is előnyösen ismerik és naponta egész csomó rendelés érkezik be. *Választékok* telefonon kérhetők 324 szám alatt; bármily fajtaú és mennyiségű cipő késő estig házba küldetik. *Tartósságért* szavatol a cég. A cipők formája elegáns és sikkes; könnyűek, a lábat nem nyomják, *érezékeny lábak részére* külön raktár tartatik fenn. Árjegyzéket mindenki kérhet, s megkapja ingyen és bérmentve.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T** üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TANÜGY.

(—) **Az aradi iskolák államsegélye.** Megirítottuk, hogy a közoktatásügyi miniszter a folyó évre sem emelte föl az aradi iskolák szub-

vencióját. A tanács ezt tudomásul vétel végett bejelentette a közgyűlésnek, az azonban tudomásul-vétel helyett azt határozta, hogy újból fölír az államsegély fölemelése érdekében.

Négy órás közgyűlés.

(Kisebbségnek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

A tekintetes városi törvényhatóságra senki se foghatja, hogy nem dolgozik. Az ujesztendő első rendes közgyűlése délután négy órától esti háromnegyed nyolcig, tehát majd *négy óráig* tartott. Ezt a rengeteg időt főképpen a nyári színház bérének ügye foglalta le; hosszabb vita volt még az iskolaszékek új utasítása fölött; ezekről, valamint a közgyűlés egyéb kiemelkedő részéről külön tudósítást adunk.

A közgyűlés egyébként is disputáló kedvben volt. Vita keletkezett még a körül is, hogy a tanács jelentést tett a *Tököly-zsilipnél* levő gőzszivattyú *lokomobiljának* helyreállításáról, a mely 1100 koronába kerül. Sorra szólaltak föl: *Fényes* Dezső, *Korbuly* József, *Avarfy* Géza, *Kiss* Ferenc, a főkapitány és végül — ha ő nem hát ki? — *Steiner* Jakab.

— **Ezeregyszáz korona?** Az majd hatszáz forint. Tudják az urak, mit lehet hatszáz forintért csinálni?

Ebből aztán mulatságos találgatások indultak ki. *Steiner* ezután jó magyarsággal elmondta, hogy a lokomobilt azért kellett megreperálni, mert a *cilinderben* elhanyagolták a *kolbnit*. Végül a tanács javaslatát elfogadták.

A *csálai erdőn* át vezetendő út kiépítését elhatározták. A földmívelési miniszter kevesebbel járul hozzá, mint a hogy kértek, de azzal is beéri a város.

A *polgári jótékony négyesület* tudatta, hogy az árvaház vezetésétől *visszalép* és a szerződést, amelyet a várossal kötött, egy évre felmondta. A közgyűlés a szerződést tudomásul vette.

Simon Gábor s. aljegyzőnek március 1-éig szabadságot engedélyeztek. A polgármestert főhatalmazták, hogy a betegségek miatt nélkülözött munkaeörök pótlására ideiglenes napidíjakat alkalmazzon.

Az *aradi új görög katolikus templom* építése ügyében tudomásul vették a jogügyi bizottság jelentését és főhatalmazták a polgármestert, hogy az építés ügyében a szerződést a *lugosi görög katolikus püspökkel* aláírja.

Szó volt a közgyűlésen a *békésmegyei telefon-összeköttetéséről* is. Tudvalevő, hogy a város 300 koronát szavazott meg az összekötés költségéhez, a postaigazgatóság azonban olyan magas díjat szabott ki, hogy *Békésmegye* jónak látta megkérdezni Aradot, vajjon ilyen díjszabás mellett is beleegyeznek-e az arad békési telefonhálózat elkészítésébe.

A mai közgyűlés kimondta, hogy a már megszavazott összegnél többet fizetni nem hajlandó, elhatározta továbbá *Marschall* Lajos dr. és *Edvi-Ilés* László indítványára, hogy feliratot intéz e tárgyban a kereskedelmi miniszterhez s kérni fogja ettől, hogy a Békésmegyével létesítendő telefonösszeköttetést ugyanolyan feltételek és díjak mellett létesítse, mint amilyeneket *Temesmegyének* adott meg.

Az ülésen *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt jelenvoltak: *Varjassy* Lajos polgármester-helyettes, *Kádas* Kálmán főjegyző, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Reicher* Károly főügyész, *Lócs* Rezső adóügyi tanácsos, *Vannay* Gyula aljegyző.

A törvényhatósági bizottság tagjai közül: *Avarfy* Ferenc, *Angel* István dr., *Assael* József, *Boros* Vida, *Bund* Henrik, *Bozsik* György, *Gebhart* István, *Deutsch* Bernát, *Glück* Károly, *Gaal* Ferenc, *Csiky* Károly, *Dániel* Kálmán, *Bing* Vilmos, *Dobiaschi* József, *Simay* István, *Révész* Adolf, *Varjassy* Árpád,

Schartner Sándor dr., *Stauber* József, *Vas* Gusztáv, *Neuman* Dániel, *Berán* Antal, *Posgay* Lajos dr., *Lukácsy* Lajos, *Szathmáry* János, *Robitzsek* Agost, *Müller* Károly, *Tisch* Mór dr., *Abrai* Lajos, *Fényes* Dezső, *Hegedüs* László, *Steinhardt* Mór dr., *Steiner* Jakab, *Rieger* Imre, *Schusztér* Henrik dr., *Marschall* Lajos dr., *Tedeschi* Viktor, *Nagy* Sándor dr., *Ring* Lajos, *Priegl* István, *Magyari* Ferenc, *Urbányi* Béla, *Schusztér* Ilés dr., *Edvi-Ilés* László, *Wadowszky* Gusztáv, *Ottenberg* Tivadar, *Kronstein* Vilmos dr., *Tolnai* János dr., *Korbuly* József, *Issekutz* László, *Walder* Gyula, *Kotsis* Lajos, *Millig* József, *Tenner* József, *Mayer* Miksa, *Nemess* Zsigmond dr., *Heitz* Nándor dr., *Sófalvi* György, *Rosenberg* Miksa dr., *Probst* Mihály, *Müller* Gyula, *Vizer* Lajos, *Rosenberg* Sándor, *Maresch* Gyula, *Reinhardt* Gyula, *Heim* Domokos, *Tabakovits* Emil, *Grossmann* Jakab dr., *Nesnera* Aladár, *Blaskovits* Antal, *Mittner* József, *Szalai* Arnold dr., *Solyms* József, *Fritz* József, *Kiss* Ferenc, *Vizer* Péter, *Zachariás* Géza, *Kohn* S. N., *Mihálik* József, *Domonkos* Lajos, *Eles* Armin, *Mandl* Vilmos dr., *Madarász* Antal, *Dobró* Pál, *Fetter* Géza, *Avarfy* Géza, *Waldfisch* Armin, *Weisz* Dávid, *Nagy* Lajos, *Bing* Ede, *Odray* Antal, *Weisz* Sándor, *Fényes* Kálmán, *Vas* Mátyás, *Zikó* János, *Barcza* István, *Edelmüller* József, *Lusztig* Armin, *Schwartz* Jenő dr., *Tóti* József.

NAPIREND.

Január 15. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Pál remete, Mór. — Protestáns naptár: Pál remete, Mór. — Görögkeleti naptár (Január 2.): Szilveszter. — A nap két 7 óra 29 perckor, nyugszik 4 óra 19 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hideg, szeles, havazás.

Január 15. Az aradi atletikai klub választmányi ülése este 6 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A fillokszéra.** Csanád vármegye *Magyar-Bánhegyes és Tót-Bánhegyes* községek szőlőiben a *phylloxera* jelenléte megállapítván, nevezett községek határa a m. kir. földmívelésügyi miniszter rendeletével zár alá helyeztetett.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 14.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelte, a vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 15,000 métermázsza került forgalomba, 2 $\frac{1}{2}$ fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek kedvezők. Időjárás hideg.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$, páris 5-el magasabb.

Zárás 12 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.75—7.76
Rozs 1903. áprilisra	6.70—6.71
Zab 1903. áprilisra	6.21—6.22
Tengeri 1903. májusra	5.83—5.85
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárás 5 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.76—7.78
Rozs 1903. áprilisra	6.72—6.73
Zab 1903. áprilisra	6.21—6.23
Tengeri 1903. májusra	5.87—5.88
Repce augusztusra	—

Zárás 6 órakor:

	korona
Oszták hitelrészvény	659.—
Magyar hitelrészvény	732.25
Lezámitolóbank részvény	455.50
Rima-Murányi vasmű részvény	488.—
Oszták-magyar Államvasuti részvény 695.75	
Köszti vasút	628.—
Városl villamos vasút részvény	322.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 120—1 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 121—2 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 118—9 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 118—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 118—9 fillérig.

Sertéslelészám. Január 11. napján volt készlet 23,039 darab, január 12. napján főlajtatott 184 darab, január 12. napján elszállított 406 darab, január 13. napján maradt készlet 22,817 darab. Ualet: Csöndes.

REGÉNY-CSARNOK.

A távollevő.

— Francia regény. —

Irtá: Montégut Maurice.

[15]

(Folytatás.)

Két nappal később apjának és anyjának öröme megint elfogadott egy társaságba való megbírást.

Valami határozatlan reménységgel ment oda, amiről nem is gondolkozott tovább. Lucienne megint ott volt. Gábor eltalálta, hogy törbe csalták, felugrott, az ajtóra nézett azzal a kívánsággal, hogy elszökhessek, de a szeme talákozott az anyjával, aki esengve nézett rá.

Egy negyedórával később nem gondolt már az elmenetelre. Erőszakkal mutatták be Lucienne-nek s Gábor most kénytelen volt ismét mutatni a világnak, hogy ő az a híres író, kénytelen volt őrizni azokat az apró hiúságokat, amelyeket annyi idő óta elhanyagolt. Erőt vett magán, végre megtalálta a hangját s amint meghallotta saját magát beszélni, rögtön megjötték a gondolatai is. Ugy látszik, hogy ezen az estén elragadó, szellemes, elbájoló volt s kessé bus is, éppen annyira amennyire szükséges volt.

E pillanattól kezdve Lucienne szerelmes lett beléje s ő volt az, aki később mind e szép dolgokra emlékeztette Gábort, aki elmondta neki, hogy milyenek voltak első benyomásai.

Mikor Gábor magára maradt, azt kérdezte saját magától:

— Tehát lehet kétszer is szeretni?

De rögtön felmerült a lelkében Renée képe s így szólt hozzá: Nem vagyok még halott! S Gábor újra összeszedte magát. Igaz volt, még mindig szerette őt, a „távollevőt”, úgy ahogy volt, annak a rettenetes kábulatnak ellenére is, amely az elméjét elfogta.

Tehát lehet egyszerre kettőt is szeretni!

Mert nem lehetett eltagadni: azért, hogy Lucienne-t folyton újra s újra látta, lebűvölve, legyőzve érezte magát. Gyászbafojtott ifjúsága kitarta karjait, megmozdult a romok alatt, utat kívánt ki a világosságra, az életbe, a szerelem kertjébe, ahol az öröm nagy virágai nyílnak! Ez a rózsás gyermek vakító fehér bőrével oly gyönyörű volt s úgy meghódította neki! Mindig egyedül, átkozottan kell élnie, jobban bűnhődve, mint a legnagyobb bűnös? Életének tikkasztóan száraz útja kimerítette! Most italt kínáltak neki s a forrás csábitotta.

Törvény a földön, hogy a holtakat a sírjukban hagyjuk s az élőkkel haladunk együtt a hajnalhasadás felé. S az a kéz, melynek Gábort kellett vezetnie, nagyon bájos volt.

Azonkívül megindította a szívét az a ki-mondhatatlan boldogság is, amely az egész házat megváltoztatta. Öreg édesapja, őszhajú édesanyja nevetett az örömtől újra feltalált gyermekén.

Engedd meggyógyítani magadat, ostoba gyermek! — Kiáltott a professzor. — Hisz az orvosság oly édes.

— Fiam, édes fiam, szeretett gyermekem — kérdezte az anyja, — hát nem akarsz többé élni, hát örökké akarsz bennünket büntetni azért az igazságtalanságért, amelyet nem mi követtünk el? Hiszen eléggé megsirattad már drága halottad emlékét! Most már öreg szüleidnek tartozol saját magaddal, szüleidnek akik boldognak szeretnének látni, mielőtt elköltöznének, akik gyermekük gyermekét szeretnék ringatni a karjukon.

Lucienne lépett be a szobába. Ezt a leányt a „megtestesült kellem”-nek nevezték. Így körülvéve, megostromolva, Gábort elhagyta az ereje. De még mindig tétovázott. Egy reggel azonban mégis tudtára adta a szüleinek:

— Ma estére vagy igent mondok, vagy nemet.

Hosszu, szorongással teljes nap volt ez az apja s az anyja számára. Gábor kimen Neullybe. Már egy hónapja nem volt ott.

— Add a becsületszavadat, hogy Renée soha nem gyógyulhat meg többé, — szólt érdes, szakadozott hangon Deschellerinnek.

— A becsület szavamát adom, — felelte Deschellerin nagyon határozottan. — Elélhet tiz, sőt talán husz esztendeig is ebben az állapotban egészséges testtel, holt lélekkel, de

mindnyájunk véleménye, hogy soha, de soha, ha csak csoda nem történik, vissza nem nyeri az eszét De miért kérdezt ezt?

— Mert összetalálkoztam egy fiatal leánnyal s ez a szív, amelyről azt hittem, hogy halott, meg van gyilkolva, egyszerre fölébredt, mert három esztendő óta lassankint haldoklok s belefáradtam, a szenvedésbe, mert az apám, meg az anyám kulcsolt kézzel könyörög hozzám, mert az ösztönöm hajt, hogy éljek, hogy támadjak fel újra.

— Elsírtál minden könyvet, ami csak ember szeméből fakadhat, — szakította félbe Deschellerin. — Te is csak ember vagy s emberi dolog, ha a szíved megváltozik.

De Morsalines ingerülten szakította félbe:

A szívem nem változott meg éppen úgy szeretem Renée-t, mint azelőtt Anynyi az egész, hogy most már tudom, hogy két nőt is lehet szeretni. Hallod-e akarsz-e egy utolsó kísérletet tenni? Ha Renée most a látásomra nem sikolt fel ijedten, ha nem bökkönik vissza a szoba sarkába, ha nem fedi el a szemét a karjával, ha nem teszi meg azt az átkozott mozdulatot — ha ellenkezően tesz, ha elfogad, ha megengedi, hogy ránézzek, hogy fogjam a két kezét: akkor a másikkal vége mindennek, akkor Isten veled Lucienne!

— Jöjj! — szólt Deschellerin.

Egy az ajtóra vágott kémlő nyíláson át Gábor, mint rendesen nézhette szegény szerelmét, Renée nyugodt volt, nagyon nyugodt, a kezével egy ceruzát hengerelt az asztalon, a szeme nagy, szelíd pillantással tekintett le a kertre. Fehér haja még jobban kiemelte arca ifju voltát. Csodálatosképpen megerősödött, gyönyörű teremtés volt, erős test, melyből eltűnt a lélek.

Halkan léptek be hozzá. Renée arra fordította fejét, először Deschellerint pillantotta meg s mosolygott, közben valamit, kétségtelenül üdvözlő szót rebegve. De egyszerre észrevette Gábort, eltorzult arccal ugrott fel s a szája hosszú rekedt sikoltásra nyílt. Aztán a fölemelt karjával a szemét védelmezve, a szoba sarkába húzódott összegörnyedve.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. v. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.52
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.33
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. dn.	4.30	Személyvonat este	6.56

Nemzeti színház.

Bérlét 105. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1903. évi január hó 15-én:

SZOYER ILONKA mint vendég:

Angot asszony leánya.

Vig operette 3 felvonásban. Irták: Clairville és Könighal. Zenéjét szerette: Lecocq Károly. Fordította: Vezéry O.

SZEMÉLYEK:

Larivaudière	Polgár S.	Louchard	Füredi J.
Pomponet	Szabó József.	Cadet	Győre Alajos.
Ange Pitou	Bejczy Gy.	Buteaux	Németh J.
Lange	Parlagi K.	Gillaume	Tukorai L.
Angot	Szojer Ilona.	Amarantthe	Pajor Agnes.
Treniez	Sarkadi A.	Huszártiszt	Gózon Béla.

Kezdeté este 7 óra 15 percesen.

NYILTTÉR.*

Aradon, 1903. évi január hó 18-án
vasárnap d. u. 5 órakor a
„FEHÉR KERESZT” SZÁLLODA
NAGYTERMÉBEN

Alden Iza

operaénekesnő

FAIX J.-né zongora művésznő

szíves közreműködésével tartandó

Hangversenyének
műsora:

- Verdi: Nagy opera Aria „Aidá”ból, énekl: Alden Iza urhölgy.
- Rubinstein: Etüde, előadja: Faix J.-né urnő.
- a) Wagner R.: Schlummerlied, b) Grieg: Ich Liebe dich, c) Hartmann: Sag' mir nur einmal Ja, énekl: Alden Iza urhölgy.
- Chopin: Grande Polonaise, előadja: Faix J.-né urnő.
- a) Saint-Saens: Opera Aria Samson és Delilából, b) Brahms: Feldeinsamkeit, c) Rückauf: Csábdal, d) Magyar Népdalok, énekl: Alden Iza urhölgy.

Helyárak: 6, 4 és 2 korona.

Kezdeté délután 5 órakor.

Jegyek előre válthatók Ifj. Klein Mór könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

A fűtési idény alkalmából ajánlunk
elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;
ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 40 fillér;

5 és 10 mm. egyszeri vételénél
árkedvezmény

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

rostált darabos

bük kőszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

S z e s z ü z l e t.

— Január 14. —

Mai jegyzéseink: Készártú nagyban nyers szesz 115
korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban
118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100
liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Száritott meslek 12:00—13:— korona mmásanként.

Magy. kir. államv. üzletv. Szeged.

32826—1902. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Zenta állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1903. évi április hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi március 31-ig. — Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: I—II. oszt. étterem, III. oszt. étterem, 3 szoba, 1 konyha, 3 kamra, 3 pinczehelyiség, 1 padlás rész, 1 gazdasági udvar, 1 árnyékszék.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak fönt kiirt Zenta állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi január hó 16-án déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz Kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi január hó 15-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályu váro és étterem fűtése és világításának felét a m. kir. államvasutak viselik.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetettik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételeitől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. december hó.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívó.

A „Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság”

XIX. évi

rendes közgyűlése

f. évi február hó 1-én d. e. 10 órakor

az intézet helyiségében fog megtartatni, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Az évi zárszámla és mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
5. A tiszta nyereség hovaforrására szóló igazgatósági javaslat feletti határozat.
6. Netaláni indítványok, az alapszabályok 38. § a értelmében.

Kisjenőn, 1903. január hó 11-én.

Czárán Márton, s. k.
társulati elnök.

Vagyon.	Mérleg-számla.	Teher.	
Pénztár... .. .	10321 44	Alaptőke	240000
Váltó... .. .	1243199 66	Tartaléktőke	126248 50
Kötvény	157914	Külön tartaléktőke	3403 06
Jelzálog	182674	Betét	643437 96
M. kir. postatakarékpénztár	506 08	Visszleszámitolás	528480
Giro-letét	1924 63	Átmeneti kamatok	12404
Óvásdíj	646 28	Nyereség áthozat a	
		mult évről	630-73
		Folyó évi nyereség	42581-84
			43212 57
	1597186 09		1597186 09

Kisjenőn, 1902. december hó 31-én.

A könyvelésért:

Vály Lajos, s. k. Messzer Lipót, s. k. Toldy Lajos, s. k.
ig. alelnök. ig. elnök.

Schreyer Jakab, s. k. Csukay Gyula, s. k. Schillinger M., s. k.
ig. tanácsos. ig. tanácsos. ig. tanácsos.

Ezen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Kisjenőn, 1903. január hó 11.

Dávid József, s. k. Dr. Vékony Albert, s. k. Dr. Glück G., s. k.
felügy. biz. tag. felügy. biz. elnök. felügy. biz. tag.

Veszteség.	Veszteség-nyereség számla.	Nyereség.	
Költség... .. .	5170 73	Nyereség áthozat	630 73
Napi biztosítási díjak	800	Váltó kamat	109718 33
Tiszti fizetések	5900	Kötvény kamat	13294 67
Betét kamat	30123 28	Jelzálog kamat	15067 36
Betét kamat adó	3012 33		
Adó	14585 98		
Tartaléktőke kamat	6083 34		
Visszlesz. váltó kamat	29822 86		
Nyereség áthozat a			
mult évről	630-73		
Folyó évi nyereség	42581-84		
	43212 57		
	138711 09		138711 09

Kisjenőn, 1902. december hó 31-én.

A könyvelésért:

Vály Lajos, s. k. Messzer Lipót, s. k. Toldy Lajos, s. k.
ig. alelnök. ig. elnök.

Schreyer Jakab, s. k. Csukay Gyula, s. k. Schillinger M., s. k.
ig. tanácsos. ig. tanácsos. ig. tanácsos.

Ezen veszteség- és nyereség számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Kisjenőn, 1903. január hó 11-én.

Dávid József, s. k. Dr. Vékony Albert, s. k. Dr. Glück Géza, s. k.
felügy. biz. tag. felügy. biz. elnök. felügy. biz. tag.

Giller Róbert

órás és ékszerész

ARADON.

Vanszerencsém tudomásuladni, hogy helyben,

Andrássy-tér 4. szám, Nádor-szálloda épületben

üzletet nyitottam.

Óra javítások

jutányosan és jótállás mellett eszközöltetnek.

Tisztelettel

Giller Róbert,

146

órás és ékszerész.

395—1903.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmiügyi ministeriumnak rendelkezésére képest közzhírré tesszük, hogy törvényhatósági bizottságunknak azon 26702—618. és 29530/660—1902. számú határozatait, a melyek a kiszombor—aradi és debreczen—fehértemplomi állami közutak Arad sz. kir. város területén átvonuló szakaszának szilárd anyaggal való burkolása czéljából a közúti alap terhére a magyar jelzálog hitelbanktól 200000 korona kölcsönnek felvétele elhatározott, folyó évi január hó 7 től kezdődőleg 8 napon át a városház kapujára közszemlére kifüggesztetik s hogy ezen határozatok ellen, ezen határidőn belül, a község kötelekibe tartozó bármely polgár felbevezéssel élhet.

Arad, 1903. évi január hó 3.

A városi tanács.

Magyar királyi Államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége.

42679—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége az 1903. évre szükséges 11500m³ egyméteres hosszúságú kemény hasábos tűzifa szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1903. évi január hó 28-án déli 12 óráig az üzletvezetőség I. általános osztályához (VI. Teréz-körut 62. sz. I. em. 5. sz.) benyújtandók, a bánatpénz pedig január hó 27-én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál befizetendő.

Az ajánlattételre vonatkozó egyéb határozmányok illetve részletes pályázati hirdetmény az üzletvezetőség általános osztályának leltár beszerzési csoportjánál, valamint a többi üzletvezetőségeknél megtekinthetők.

Az általános és a tűzifa szállításra vonatkozó különleges feltételek pedig az igazgatóság nyomtatványtáránál megszerezhetők.

Budapest 1902. december 2.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásukról kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetéseket felvesz a **küldőhivatal**: József főherceg-ut 22. szám.

— Telefon szám: 151. —

Ezen rovathoz minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, **vastagabb betűből 8 fillér.** — Cselekedet kereső vagy cseledeknek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárutató helyein.

Ajánlkodom

teljesen gyakorlatlan téglaverés és égetésre, felelőség mellett hosszabb időre. Értekezhetni lehet Lammert Ferencz szijgyártó üzletében. Arad, Andrassy tér 3. szám. 120.

Eladó vendéglő.

Mária-Radnán a vasúti állomással szemben egy jó forgalmu vasuti vendéglő örök áron eladó, esetleg bérbe kiadó. — Értekezhetni ugyanott. 151

Aki jó és szép cipőt akar

az készítesse cipőit

Seelinger M. Andor

uri és női minta cipészetében

Szabadság-tér 4. (Pölzl-kávéház mellett.)

Készít legújabb divat szerint és **16-os lábakra** 134

(Orthopädi) gyógy-cipőket.

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerezést szakszerűen és jutányosan készit 28

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogép raktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Magy. kir. államv. igazgatóság.

316. sz.

Árverezési hirdetés.

Ezennel közhírré tételik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárutandó, ruha, gyermek-kocsi, varrógép, függöny, stb. kézbesíthetlen küldemények nyilvános elárutása az Arad, állomásunkon lévő raktárban 1903. évi január hó 19-én délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghivatik.

Az állomásfőnök h.
Bakos.

Jemm E.

rég elismert

Mell-Czukorkák

szer
köhögés és
rekedség
ellen.

Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér.
Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas urak gyógyszerárában. 25

Új mosóintézet megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

Wesselényi-utca 47. sz. alatt

egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és kiűnő munkakerővel rendelkező

mosóintézetet

nyitottam. Főútrékvészem mindig oda fog irányulni, hogy igentisztelt megrendelőink minden igényeit teljesen kielégítsem, miért is a nagyérdemű közönség b. partfogását kérem.

Tisztelettel 148

Ifj. Lada Mihály.

Zálogczédulókat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órá és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 73

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

3 nap alatt meggyógyul

a húgyvesztés — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közkórházban s a párisi Hospital-Mydlen verbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli vizelés meggyógyítására is feltétlenül a legjobb trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt, utánvétellel, vagy az összeg előző küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 30

Budapest. VIII. József-körút 53.

POSTYÉN-FÜRDŐ

Csuz. kőszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a póstyéni Iszappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszert felülmul. 5—10 kg. Iszap, 10—20 üveg hővízzel egy kúrára elegendő. Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld: a fürdőigazgatóság. 26

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-utca sarkán.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint

Továbbá elvállalok abnormis lábakra

ortopädi-czipők

elkészítést, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti

bakancs vagy csizma

elkészítést elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

115

WOLF JÁNOS.

322—1903.

Hirdetmény.

Az 1902. évi december hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által szerkesztett összeírású jegyzék 6. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. § a és az erre vonatkozó utasítás 17. § a értelmében 1903. évi január 13 től számítandó 8 napra a fogyasztási adófelügyelőség hivatalos helyiségében közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Kohn József, Borsos Szabó Antalné, Jankovits Jánosné, Winkler József, Schvarcz Berta és Terényi Jenő, a kik italmérési engedélyt kaptak, nem csak megtekinthetik, hanem az azokban kiűntetett forgalmi adatokra nézve az érdekelteken kívül az ipartestület és kereskedelmi testület is nyújthat be a város fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1903. évi január hó 8.

A városi tanács.

GLOBIN a legjobb bőrtisztító szer

finomabb cipőkhöz.

Globin a bőrt simulékonyvá és tartósá teszi, és rövid idő alatt a legszebb fényt adja.

Raktáron van fekete és színesben:

Aradi és vidéke iparosok bőrpári raktárszövetkezte. Kuttu Gyula cipőkereskedés. Leichter Lipót bőrkereskedés. Wolf János cipész. Kútányi J. cipőkereskedés. Weinberger János cipőkereskedés. Spitzer Jakab bőrkereskedés. Weisz és Rosenberg bőrkereskedés. Marek Samu és fia bőrkereskedés. 2320

BEDŐRSŐLÉSRE CSUZ, RHEUMA ÉS IDEGFÁJALMAK ELLEN, AZ INAK ÉS IZMOK ERŐSÍTÉSÉRE.

KWIZDA FLUID. Kígyóvédjegy.

Tourista fluid. Kwizda kőszvény fluidja.

Erősítés és erőmegújítás céljából eredményesen használják az összes turisták, kerékpárosok és lovagok nagyobb utak után. 123

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Valódi minőségben kapható a gyógyszertárakban.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.

cs. és kir. ausztr. magy. rom. kir. és bolg. fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész.

Korneuburg, Bécs mellett.

A szonyok és leányok!

A havi bajok nehézségei, hátfájás, testfájás, görcsök, lejjájás, rosszullét stb. ellen ajánlatos „Amasira“ egy határozottan árátalattlanul ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosilag melegen ajánlva. Dr. med. M. Stutgartban írja a többiek közt: „A belsőleg ajánlt gyógytheák közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyületek adtam előnyt, amely „Amasira“ név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theát felülmul. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többiek közt ezt mondja: „S. A. k. a. Köpenick S. asszonynál: A gyenge alkotásu, kissé halavány páciens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik eszébe teánál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-an frissebbnek látszott, mint azelőtt. Életusauga elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stutgartban közli: „Nem fogom olmulasztani minden felebarátnőmnök ezen kitűnően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.“ stb. — A fent, valamint minden elismerő irat eredeti példányai a gyárosnál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára 1 fél doboz 2 korona, egész doboz 3 korona (2—4 hónapig eltart!) Csapán A. Locher névaláírásával valódi! Egyedüli gyáros: Andr. Locher, Pharm. Laboratorium, Stuttgart.

Raktárak: Aradon: G. Földes Kelemen, gyógyszerárában, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárában. 2192